

vergadering **C126 – OND14**

zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 21 februari 2013

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de problemen met werkloosheidsuitkeringen bij interimarissen in het onderwijs - 747 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over projecten om retentie van jonge leerkrachten te verbeteren - 856 (2012-2013)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Irina De Knop tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de brandveiligheid in de scholen - 838 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de brandveiligheid in scholen - 845 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de brandveiligheid van schoolgebouwen - 848 (2012-2013)	11
Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het interfederaal actieplan tegen homofobie geweld - 794 (2012-2013)	16
Vraag om uitleg van mevrouw Khadija Zamouri tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de lijdensweg die buitenlandse artsen te wachten staat als ze hun diploma in Vlaanderen willen laten erkennen - 789 (2012-2013)	20
Vraag om uitleg van mevrouw Ann Brussee tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de conceptnota over de capaciteitsmiddelen 2013 - 795 (2012-2013)	24
Vraag om uitleg van mevrouw Katleen Martens tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het gebrek aan steun voor gepeste leerkrachten - 803 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over leerkrachten die het voorwerp zijn van pestgedrag - 834 (2012-2013)	28
Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de impact van niet-onderwijsgebonden regelgeving op scholen en de aangekondigde onderwijstoets - 842 (2012-2013)	34

■

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de problemen met werkloosheidsuitkeringen bij interimarissen in het onderwijs
- 747 (2012-2013)

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over projecten om retentie van jonge leerkrachten te verbeteren
- 856 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, minister, collega's, het element van de werkonzekerheid bij jonge leerkrachten is in deze commissie en in het parlement inderdaad al vaak aan de orde geweest. In de plenaire vergadering van 23 januari 2013 stelde de heer Sauwens een actuele vraag aan u, minister, over een bijkomende problematiek, namelijk de degressiviteit van de werkloosheidsuitkering bij interimarissen in het onderwijs. Sinds november 2012 is de degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen ingevoerd. Dat komt erop neer dat de werkloosheidsuitkering afneemt naarmate iemand langer werkloos is. De doelstelling van deze maatregel is uiteraard om werklozen financieel onder druk te zetten om een passende job te aanvaarden.

Het probleem is dat deze nieuwe maatregel ook van toepassing is op interimarissen in het onderwijs. Ja, natuurlijk, zullen sommigen zeggen, maar de problematiek van de jonge leerkrachten kennende, is het toch van een andere orde. Deze mensen zouden niets liever willen dan een vaste of een langdurige betrekking in het onderwijs. In hun zoektocht naar een vaste of min of meer vaste job in het onderwijs zijn ze echter vaak aangewezen op korte opdrachten. Het is dan ook pijnlijk dat hun werkloosheidsuitkering in die periode drastisch wordt verlaagd voor iets dat ze zelf nauwelijks kunnen verhelpen. Het is duidelijk dat dit probleem dringend moet worden aangepakt, zoals we allemaal weten en ook zeggen, om de motivatie van die jonge mensen niet weg te nemen.

In de plenaire vergadering van 23 januari 2013 antwoordde u dat het probleem u nog niet door de vakbonden, het agentschap of het departement was gesignaleerd. U beloofde wel om de zaak zo spoedig mogelijk te onderzoeken en op te volgen. Ik heb toen opgemerkt dat het niet zo moeilijk kon zijn, omdat u in het kader van de besprekingen van het loopbaanpact de vakbonden heel regelmatig ziet. Deze ochtend hebben de vakbonden nogal cynisch gereageerd, moet ik zeggen. Ze waren hier in het kader van de hoorzittingen. *(Opmerkingen van minister Pascal Smet)*

Ik wil maar zeggen: soms denken wij, is het dan niet waar dat de minister de vakbonden regelmatig ziet?

Minister, wat hebt u al ondernomen om dit acute probleem in het onderwijs voor interimarissen op te lossen? Welke maatregelen wilt u op korte termijn nemen? Dan doel ik op de heel korte termijn en niet op het resultaat van het loopbaanpact. Wanneer denkt u dat het probleem definitief opgelost kan zijn? Is het een element van het loopbaanpact? Er staat iets over in de teksten die we hebben gezien, maar of dat ten gronde gaat, is nog een andere zaak.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, collega's, zoals al vaker in de commissie Onderwijs aangestipt, is het moeilijk om beginnende leerkrachten in het vak te houden. Mevrouw Vanderpoorten heeft er net ook nog op gewezen. Verschillende signalen wijzen er bovendien op dat het steeds erger wordt. In de plenaire vergadering van 23 januari 2013 heeft de heer Sauwens in die context gewezen op het negatieve effect van de gewijzigde werkloosheidsreglementering: die zorgt ervoor dat beginnende leerkrachten sneller te maken

krijgen met afnemende werkloosheidsvergoedingen, waardoor ze vaak na enkele vervangingsopdrachten geneigd zijn om werk te zoeken buiten het onderwijs. Als uit het arbeidsmarktrapport in september geconcludeerd kon worden dat ons onderwijs in het jaar 2020 ongeveer twintigduizend leerkrachten te weinig zal hebben, is het belangrijk en dringend om de uitstroom van goede beginnende leerkrachten tegen te gaan.

Minister, ik verwijs even naar twee systemen uit het verleden. Ik wil ook graag weten waarom die destijds beëindigd zijn, omdat we daar mogelijk iets uit kunnen leren, om dan zelf een suggestie te geven. Ten tijde van minister Coens werd een systeem uitgewerkt waarin beginnende leerkrachten een jaar werkzekerheid kregen op een school in een stageproject. Ze kregen daar geen volledige bezoldiging voor, maar hadden ook geen voltijdse lesopdracht. Ze konden in samenwerking met ervaren collega's delen van een opdracht overnemen, delen van een klasgroep overnemen voor remediëring en diversifiëring, vervangen bij afwezigheden of lessen volgen. Kortom, ze konden leren groeien in het ambt. Het systeem werd afgeschaft. Minister, wat waren de belangrijkste redenen waarom het systeem is opgehouden te bestaan?

Toenmalig minister Vanderpoorten voerde de vervangingspool in. Met dat systeem hadden niet-benoemde leraars een jaar werkzekerheid. Ze werden verankerd aan een school, maar konden voor vervangingstaken worden ingezet in alle scholen van de scholengemeenschap, en werden voltijds betaald. Het systeem werd onder de opvolger van minister Vanderpoorten afgeschaft. Misschien kunnen we leren uit de evaluatie. Wat was wel zinvol? Wat moet er verbeteren?

In de vervangingspool werd aan de poolleerkrachten een jaar werkzekerheid gegarandeerd, maar geen taakzekerheid; wel verankering aan een school, maar nog geen school- of opdrachtzekerheid. De pool maakte het voor de scholen mogelijk om vervanging van afwezigheden te regelen, maar legde minder de nadruk op 'groeien in het ambt'. De taak van beginnende leerkrachten is echter niet eenvoudig: lessen voorbereiden moet niet worden onderschat, en ook het 'leren door overleg' en evalueren van wat goed of fout gegaan is, vergt meer tijd en energie van een beginnende leraar dan van een ervaren kracht.

Men zou kunnen veronderstellen dat een beginnende leraar meer bijleert door met een niet te zware – voldoende grote, maar niet voltijdse – opdracht aan de slag te gaan in samenwerking met een meer ervaren collega, dan door inzetbaarheid voor meer vakken op meer scholen in korte vervangingsopdrachten. Aan de andere kant zou een taak als poolleerkracht aan ervaren leraren misschien een waardevolle uitdaging bieden, waardoor ze een mogelijkheid krijgen hun vakbekwaamheid en didactische zelfzekerheid te confronteren met een andere schoolcultuur en met nieuwe taken.

Is het in die optiek niet zinvol om de mogelijkheden te onderzoeken van een onderwijstakenpool, waarin beginnende leraars de mogelijkheid krijgen op werkzekerheid via een in functiebeschrijving vastgelegde jaaropdracht in het eigen vakgebied in één school in samenwerking met een ervaren collega? De inzetbaarheid voor vervangingen in andere scholen zou dan kunnen worden opgenomen door – eventueel andere – ervaren leerkrachten die kiezen voor een inzetbaarheidstaak in de onderwijstakenpool, uiteraard op vrijwillige basis en desgewenst beperkt in de tijd. Begeleidings- en inzetbaarheidstaken hoeven uiteraard niet door dezelfde ervaren collegae te worden opgenomen. In hoeverre bent u deze denkpiste genegen?

Ik heb het veertig dagen geleden getoetst in de hoorzitting. Ik heb begrepen dat de partners daar niet onmiddellijk negatief op reageerden, integendeel.

Welke maatregelen wilt u nemen inzake retentieverbetering voor het eind van de legislatuur? Uit de hoorzittingen heb ik begrepen dat het niet eenvoudig zal zijn om nog een globaal loopbaanakkoord te bereiken in deze legislatuur. Tegelijkertijd dringen alle partners bijzonder sterk aan op minstens één terrein, namelijk meer werkzekerheid voor beginnende leerkrachten.

Vindt u voor personeelsleden uit het onderwijs een uitzondering wenselijk op de snelle degressiviteit in de werkloosheidsuitkeringen? Die uitzondering zou kunnen worden gemotiveerd door de specifieke situatie in het onderwijs: vaak korte interims met tussenpauzes

van werkloosheid, en deeltijdse interims doordat interim-opdrachten vaak moeten worden opgesplitst naar de bevoegdheidsbewijzen. Zo ja, hebt u al contact genomen met de bevoegde federale collega over deze materie? Indien niet, wanneer wordt dat overleg gepland?

Deze vraag sluit aan bij de actuele vraag van de heer Sauwens en bij de vraag om uitleg van mevrouw Vanderpoorten.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Zoals afgesproken heb ik mijn administratie de opdracht gegeven om informatie in te winnen bij de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) met betrekking tot de nieuwe regelgeving inzake werkloosheidsuitkeringen. Ik heb daar een hele nota over gekregen.

De regels van de degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen zijn dezelfde voor de interim-leerkrachten als voor de andere werknemers die hun werkloosheid onderbreken met contracten van korte of lange duur. Het verloop van de werkloosheidsuitkeringen van de interim-leerkrachten wordt bijgevolg ook berekend volgens de algemene regels die vervat zitten in de nieuwe regelgeving.

De werkloosheidsregeling is een uitsluitende bevoegdheid van de federale overheid en geldt voor alle mensen die in de werkloosheid terechtkomen. De federale overheid vraagt om daar niet al te veel uitzonderingen op toe te staan.

De degressiviteit van de werkloosheidsbedragen begint pas echt te spelen na een eerste periode van twaalf maanden werkloosheid. In die eerste twaalf maanden lopen de bedragen van de werkloosheidsuitkering bovendien gelijk voor alle werklozen, ongeacht de gezins-situatie. Als een personeelslid een jaar gewerkt heeft tijdens een bepaalde referentieperiode, krijgt die een nieuwe periode van twaalf maanden. In het geval dat een personeelslid voltijds of deeltijds werkt gedurende een periode van minstens drie maanden, dan wordt de degressiviteit gestopt voor de duur van die periode.

Gelet op het personeelstekort in de scholen en gelet op het feit dat onze administratie eigenlijk niet instaat voor de problemen van leerkrachten, stelt de administratie dat deze maatregel geen grote impact zal hebben op tijdelijke personeelsleden in het onderwijs. We weten wel dat het tekort zich in bepaalde regio's meer laat voelen dan in andere. Vandaar dat mijn administratie en ook de federale overheid aanraden om deze werkloze leerkrachten aan te zetten om een job te zoeken in een knelpuntregio, eerder dan de werkloosheidsuitkeringen aan te passen. Dat is het advies op dit moment: geen uitzondering omdat de impact beperkt zal zijn door de federale regelgeving; ze kunnen beter werk zoeken in de regio's waar er een tekort is aan leerkrachten.

Mijnheer De Meyer, waarom de regeling die onder mijn voorganger minister Coens is uitgewerkt, werd afgeschaft, daar kan niemand nog een reden voor geven. We kunnen dat dus niet achterhalen.

Er zijn diverse redenen waarom de vervangingspool in de vorige legislatuur is afgeschaft. Men zegt mij dat enerzijds de resultaten van de evaluatie van de vervangingspool aantoonde dat de inzettingsgraad van de poolleden veel te laag was. Daarnaast was er ook de constatering dat het lerarentekort grotendeels was weggewerkt. En ten slotte werd deze beslissing ook genomen om budgettaire redenen.

De retentieverbetering is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de scholen. We moeten niet altijd kijken naar een minister om alles op te lossen. Het is niet de minister die leerkrachten aanwerft. Het is niet de minister die de schoolcultuur bepaalt. Het is niet de minister die de reële arbeidsomstandigheden op de werkvloer bepaalt. Dat is de verantwoordelijkheid van schooldirecties en van inrichtende machten. Iedereen die zelf ooit al een organisatie heeft geleid of zelf in een bedrijf heeft gewerkt, weet dat het invloed heeft op het feit of mensen al dan niet blijven.

Een andere reden is de werkonzekerheid. Men krijgt pas op langere termijn werkzekerheid en dat is een groot probleem. Ik heb al eerder gezegd dat ik de manier waarop men de afgelopen jaren met beginnende leerkrachten omgaat, een schande vind. Vaak wordt dit gecombineerd met niet de mooiste jobs in een school, waardoor men in een cyclus komt waarbij de eerste vijf jaar een op vijf leerkrachten het onderwijs verlaat. Heel terzijde, maar in de provincie Ontario in Canada is er een groot overschot aan leerkrachten. Ieder jaar studeren er meer leerkrachten af dan er nodig zijn en willen jongeren op 18 jaar ook leerkracht worden, in tegenstelling tot bij ons. Er is een heel groot verschil in motivatie en in de aantallen die afstuderen. Ik heb daar al lachend gezegd dat er misschien een taalbureau moet komen zodat men in Canada Nederlands kan leren en een omgekeerde emigratie kan organiseren.

Een van de redenen om met het loopbaanpact te starten, was net de werkzekerheid. Het klopt dat we dat nog bespreken, maar de komende weken zal de regering een standpunt innemen zodat we formeel met de vakbonden kunnen gaan spreken.

De sleutel om zowel retentiebeleid, werkzekerheid als vervangingsproblematiek op te lossen, zijn grotere bestuurlijke scholengemeenschappen. We zullen het nooit kunnen oplossen op het niveau van de huidige bestuurlijke entiteiten, tenzij men valiezen met geld op tafel zet en heel veel leerkrachten voltiids kan betalen. Het geld is er niet. We zijn volop aan het werken aan die bestuurlijke organisatie. Ik ben trouwens blij dat men op het veld die beweging al begint in te zetten omdat men erkent dat dat het grote pijnpunt is.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Minister, ik dank u voor uw antwoord, maar ik vind toch dat u heel licht over de problematiek heen gaat.

U zegt dat de administratie ervan uitgaat dat er geen groot probleem is omdat er geen noemenswaardige signalen zijn opgevangen. Ik heb wel een aantal signalen opgevangen. Het kan toevallig zijn, maar ik wil het toch wel zeggen.

U zegt dat de scholen aanwerven. Dat weten we natuurlijk wel, maar de minister moet er mee voor zorgen dat er leraren zijn en moet daar een kader voor creëren. Dat is wel de verantwoordelijkheid van een minister. Het is nogal gemakkelijk om enkel naar de scholen te kijken. Het beleid heeft dus wel een verantwoordelijkheid en moet de zaken dringend aanpakken. Er moet actie worden ondernomen. We zullen het er ongetwijfeld ook over hebben wanneer we op 7 maart het loopbaanpact met u bespreken.

Waarom willen jongeren geen leerkracht worden? Ik was onlangs in een school bij zesdejaarsstudenten. Van al die jongeren wilde niemand leerkracht worden. Niemand. Dat is een ongelooflijk groot probleem. Misschien zullen er later nog wel doorstromen, maar niemand had als eerste keuze leerkracht. Ik vind dat verschrikkelijk. Leraar zijn, is een mooi beroep. Ze vonden dat leraren altijd negatief in de media kwamen. Er moet dringend eens gewezen worden op de mooie kanten van het beroep.

Ik weet dat het maar een klein druppeltje is op een hete plaat, maar ik verwijt u toch een beetje dat u nooit in overweging hebt willen nemen om een laagdrempelige imagocampagne te voeren om jongeren ertoe aan te zetten leraar te worden. Ik vind dat zeer spijtig. Jongeren hebben nu een negatief beeld van leraren. Vreemd, want de ouders hebben vaak wel veel vertrouwen in onderwijs. Zij weten dat leraren belangrijk zijn en kijken er naar op.

Minister, probeer nu toch eens creatief te zijn in dat gesprek over leraren. Probeer dat op een positieve manier in de media te brengen. Ik weet dat u daarvoor alleen niet alles kunt doen. De campagne waarvoor ik pleit, hoeft helemaal niet duur te zijn maar kan wel een elementje zijn.

Het is niet alleen zo dat er weinig leraren zijn. We hebben het hier de laatste weken herhaaldelijk gehad over het niveau van de leraren. Het hoeft niet zo te zijn dat mensen die uit het tso komen geen goede leraren worden. Dat is nog iets anders. Maar er zijn heel veel mensen die met een andere bekwaamheid voor de klas staan. Dat kwam vanmorgen nog aan

bod. Dat is ook niet wat het moet zijn. Af en toe is dat goed, maar dat kan zeker geen algemene regel worden. Ik blijf bezorgd.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister, ik ben het met betrekking tot één zaak met u eens: mirakeloplossingen voor deze problemen bestaan niet. Maar, minister, anderzijds denken dat de leerkrachten uit West-Vlaanderen of Limburg naar Antwerpen of Brussel zullen verhuizen om daar les te geven als de administratie dat wil: dat zal morgen nog niet het geval zijn, vrees ik. Ik vrees dat dat zelfs nog niet voor overmorgen zal zijn.

Ik heb voor het idee van een vervangingspool met ervaren leerkrachten nog wat elementen gegeven. U hebt daarover geen woord gezegd. Ofwel vindt u het geen woord waard, wat mogelijk is en uw recht is, maar dan heb ik liever dat u dat zegt. Ofwel vindt u het interessant en vindt u het nog niet de tijd om zich daarover verder uit te spreken, maar ook dan heb ik liever dat u dat zegt.

Ik heb ook uw pleidooi voor een terugtrekkende overheid beluisterd. Retentieverbetering is dan vooral een verantwoordelijkheid van de scholen. Ik heb hier de voorbije weken nog uitspraken horen doen waarvan ik denk: “Tiens, de minister van Onderwijs is met betrekking tot heel wat beleidsterreinen voor een terugtreden van de overheid.” Ik denk dat u dat consequent op een aantal andere terreinen moet doorvoeren.

Ik ga misschien wat kort door de bocht, maar ik vond uw antwoord ook een beetje kort door de bocht.

De voorzitter: De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens: Minister, ik wil u wat bijkomende inlichtingen vragen. Uw diensten zeggen dat het om een relatief klein fenomeen gaat. Ik zou graag de getallen kennen. Die getallen moeten gekend zijn. Hoeveel interimarissen zijn er? Hoeveel wonen er samen? Hoeveel vallen er onder dit stelsel? Door de opeenvolging van korte periodes van tewerkstelling en langere periodes van werkloosheid, gecombineerd met vakantieperiodes, zitten heel wat jonge en erg gemotiveerde leerkrachten zeer snel aan die twaalf maanden. Ik heb dit, voor de twee gevallen die ik op mijn tafel heb gekregen, door twee vakbonden laten onderzoeken. De regeling werd correct toegepast.

Wij kunnen het in grote mate eens zijn met de ratio legis van de verstrenging van de werkloosheidsuitkeringen. Maar ik wil toch twee vaststellingen doen.

Ten eerste is er het feit dat er op geen enkel niveau een degelijk overleg is geweest over het gegeven dat een federale wetgeving een dermate grote impact heeft ten aanzien van een toch wel grote groep mensen in het Vlaamse onderwijs. Dat vind ik verbijsterend. In een federatie, een confederatie, moeten we toch leren dat dergelijke dingen vroeger kunnen worden gedetecteerd. Men had misschien wel van in het begin een aantal categorieën kunnen detecteren. Ik wil ook geen grote principes en daar dan heel veel uitzonderingen op organiseren. Zo hol je het algemene principe uit.

Ten tweede is het zo dat dit hier gaat over – misschien op enkele uitzonderingen na – zeer gemotiveerde mensen. Wie een lerarenopleiding heeft gevolgd, wil mee instappen in het systeem. Zij moeten een aantal klippen nemen. Er is de onzekerheid van twee, drie weken ergens in een wildvreemde school te staan, soms 20 of 30 kilometer ver. Iedereen kent in zijn eigen omgeving tientallen gevallen. Dit is niet de doelgroep van de verstrenging in de werkloosheidsuitkering. Maar terugvallen op minder dan 600 euro per maand wanneer er geen werk is ... Ik ben het met u eens dat er een grotere mobiliteit moet zijn. Dat geldt ook voor de andere werklozen. De woon-werkafstand is nu verlegd van 20 tot 60 kilometer.

Minister, over hoeveel mensen gaat het? Kan er met de federale wetgever en met de federale minister geen overleg zijn om te zien in welke mate er uitzonderingen mogelijk zijn voor een aantal categorieën in het Vlaams onderwijs, naast havenarbeiders en een aantal andere

categorieën die ook pas kunnen werken als er een schip aan de kade ligt en voor wie er wel uitzonderingen zijn georganiseerd?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mevrouw Vanderpoorten, ik vind het niet zo correct dat u beweert dat wij dat lichtzinnig opnemen. Mochten we dat lichtzinnig opnemen, zouden we niet zulke verwoede inspanningen doen om alle geesten te masseren zodat ze zouden evolueren met betrekking tot het loopbaanpact. Dat doen we niet voor ons plezier. Ik kan alleen maar vaststellen dat de afgelopen twintig jaar in dit land in de onderwijsmaterie nooit fundamentele ingrepen zijn gebeurd, die de problemen die men ook toen kende daadwerkelijk zouden hebben opgelost. Ik kan alleen maar vaststellen dat ik daar nu mee geconfronteerd word en dat alles nu samenkomt. Het ligt in mijn aard om die problemen op te lossen. De sleutel die we daarvoor nodig hebben, zijn de scholengemeenschappen. Dat is een historische ingreep die we in het onderwijslandschap moeten doen. Het is geen eenvoudige ingreep, maar we willen die wel doen.

Ik wil helemaal niet de verantwoordelijkheid naar de scholen duwen. Het beleidskader wordt door de overheid bepaald, maar hoe een school het in de feiten organiseert, daar komen wij niet in tussenbeide. Veel mensen denken blijkbaar dat ik de werkgever van de leerkrachten ben, dat ik hen aanwerf en zeg wat ze moeten doen. Ook veel mensen in het onderwijs denken dat, terwijl dat helemaal niet zo is. Daarom herhaal ik hier nog eens dat het een gedeelde verantwoordelijkheid is.

Ik ben het ermee eens dat wij de beleidskaders moeten bepalen. Dat zult u mij niet horen ontkennen. Daar moet werk aan gebeuren, en daar ben ik mee bezig. Ik hoop dat we daar de komende weken met de regering beslissingen in kunnen nemen, en dat we er nadien met de sociale partners over kunnen overleggen. U zult ondertussen echter ook gemerkt hebben dat er tussen en binnen de sociale partners nogal wat verdeeldheid is, en dat wat men hier of op andere plaatsen komt zeggen, niet noodzakelijk hetzelfde is. Daar moeten we allemaal rekening mee houden. Het is dus niet zo evident, maar we nemen die verantwoordelijkheid op in plaats van ze te ontlopen.

U weet dat ik niet zo geloof in een infocampagne. Ik zou dat gemakkelijk kunnen doen, en misschien moeten we het ook doen, maar het zal niet veel effect hebben. Je moet het systeem bekijken. Ik heb hier in het verleden al gezegd dat in de media, maar ook soms door vragen die hier gesteld worden, altijd het negatieve beklemtoond wordt, en nooit het positieve.

Ik zal opnieuw een concreet voorbeeld geven. Er waren dit jaar 1350 nieuwe leerkrachten in het kleuteronderwijs. En hoe begint men dan op 1 september het nieuws? ‘De scholen starten zonder leerkrachten’. Men desinformeert dus ook nog eens.

Wat mij intrigeert – en na het bezoek aan Canada nog meer – is het volgende. Als jongeren na twaalf jaar in een onderwijssysteem te hebben gezeten, geen zin hebben om zelf in dat systeem te werken, moet het systeem misschien wel eens in vraag worden gesteld. Dat hebben ze ook in Canada gedaan. Door systeemingenrepen en door de manier waarop men lesgeeft en omgaat met jongeren, is daar nu blijkbaar wel veel zin om voor de klas te gaan staan. Maar over hoe men met lesgeven omgaat, mag een minister niets zeggen. Dat weet u ook. De Grondwet bepaalt dat.

Wil ik mijn verantwoordelijkheid ontlopen? Neen. Wil ik de verantwoordelijkheid naar de anderen schuiven? Neen. Ik wil enkel de puntjes op de i zetten.

Ik ben het niet eens met de stelling van de heer De Meyer dat een leerkracht uit West-Vlaanderen niet kan worden gevraagd om in Brussel les te geven. Mochten we de redenering toepassen dat leerkrachten enkel in hun eigen streek mogen werken, dan kunnen we de helft van de Brusselse scholen sluiten, want vandaag komt meer dan de helft, zo niet twee derde van de leerkrachten uit Limburg of Antwerpen. Dat je aan een leerkracht niet kunt vragen om

op één dag 's morgens in West-Vlaanderen en 's namiddags in Limburg les te geven, is natuurlijk iets anders. Daarover ben ik het met u eens.

Je kunt wel van iemand die een interimopdracht moet doen, vragen dat die wat meer kilometers doet. CD&V en Open Vld, maar ook mijn partij, hebben op federaal vlak enorm aangedrongen op de regeling om mensen aan te zetten om te gaan werken waar werk te vinden is. En dat geldt ook voor leerkrachten, want er is een probleem om interimleerkrachten te vinden. Dan zullen mensen inderdaad wel wat grotere afstanden moeten afleggen. Het kan wel zijn dat dat allemaal niet zo leuk is, maar in de samenleving waarin we ons vandaag bevinden, zal men het toch gewoon moeten worden om grotere afstanden te doen. Je kunt niet vragen dat iemand op dezelfde dag van de ene uithoek van het land naar de andere gaat, maar wel dat iemand de ene dag hier en de andere dag daar werkt.

Mijnheer Sauwens, we moeten die cijfers inderdaad opvolgen. Ik heb aan de administratie de opdracht gegeven om dat nauwgezet op te volgen. Ik krijg een formeel advies om het nu niet te doen, omdat het een averechts effect zou hebben op het lerarentekort. Ze moeten er juist toe aangezet worden om in andere streken te gaan werken. We zullen het opvolgen. Blijkt dat er problemen zijn, dan zullen we naar het federale niveau stappen om die regelgeving aan te passen, zoals ik ook in de plenaire vergadering heb gezegd. Alleen kan ik op basis van de nota van de administratie en het formele advies niet stellen dat we die uitzondering moeten aanvragen.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Minister, ik vind het bijzonder jammer dat u niet drieënhalf jaar eerder naar Canada was geweest. Dan had u nu misschien al wat verder gestaan.

Minister Pascal Smet: Het heeft gewoon bevestigd wat ik al twee jaar zeg, mevrouw Vanderpoorten. Misschien hadden jullie naar Canada moeten gaan.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Maar er is nog niets gebeurd. Waarom moeten we eerst naar Canada gaan, om dan te beseffen dat hier zaken niet in orde zijn?

Minister Pascal Smet: Nu bent u toch een beetje simplistisch bezig, mevrouw Vanderpoorten. We weten al twee jaar waar het aan ligt. Iedereen heeft deze morgen nog eens kunnen vaststellen wat de moeilijkheden zijn. We moeten systeemingenrepen in het onderwijs uitvoeren. Die ingrepen zullen heel fundamenteel zijn. We hebben tijd nodig gehad om de mensen hiervan te overtuigen. We zijn hier nu nog mee bezig. Ik hoop dat de Vlaamse Regering op heel korte termijn de nodige beslissingen zal nemen.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Sinds de minister uit Canada is weergekeerd, verwijst hij elke dag naar de situatie in Canada. Dat is volgens hem de oplossing. We moeten echter niet naar Canada gaan om te weten wat er mis is. Dat hebben we hier al heel vaak gezegd.

Minister Pascal Smet: Als ik ergens heen ga, ga ik niet op vakantie. Ik ga daar kijken hoe ze het doen. Dit kan relevant zijn met betrekking tot de vragen die me hier worden gesteld.

Volgens mij heb ik een heel intelligente opmerking gemaakt. Het gaat om mensen die twaalf jaar in een systeem zitten, maar niet in dat systeem willen werken.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Dat zegt UNICEF ook. (*Rumoer*)

Minister Pascal Smet: Mevrouw Vanderpoorten, waarom hebt u er dan niets aan gedaan? Ik kan ook zo beginnen.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: We hebben het geprobeerd.

Minister Pascal Smet: Het is mislukt. (*Opmerkingen*)

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Dat vind ik heel kort door de bocht.

Minister Pascal Smet: Ik wil niet op dat niveau praten. Ik vind dat te simplistisch.

Mevrouw Ann Brusseel: Het gaat ons niet enkel om het praten. We hebben het hier over wat de minister tot nu toe al heeft gedaan. Dat is iets minder.

Minister Pascal Smet: Ik heb al heel veel gedaan. Ik heb, bijvoorbeeld, de leerkrachten langer doen werken. Dat is zonder staking gebeurd.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik wil het even op een ander niveau brengen. Als ik het goed begrijp, verwacht de minister alle heil van de scholenassociaties. Hij heeft het daarnet over de scholengemeenschappen gehad.

Minister Pascal Smet: Dat klopt. Volgens mijn analyse is dat het grote verschilpunt.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik vind dat een belangrijk standpunt. Wat we tijdens de hoorzittingen over de scholenassociaties hebben gehoord, was echter niet eenduidig positief. De voorzitter kan dit beamen.

Minister Pascal Smet: Ik ga uit van wat ze tegen mij in mijn gezicht zeggen.

De heer Boudewijn Bouckaert: De vakbonden hebben zich uitgesproken tegen Vlaanderen-brede associaties. Dat is volgens hen absoluut onhaalbaar. Ze zijn voorstander van regionale schoolassociaties. Dat is tijdens de uiteenzettingen van de vakbonden constant aan bod gekomen.

Dit is ook een kwestie van gezond verstand. De minister zou natuurlijk ook in een budget voor helikopters kunnen voorzien. Op die manier zouden leerkrachten van West-Vlaanderen naar Limburg kunnen vliegen. Volgens mij moet de minister zijn voorstel op dit vlak bijsturen. De kritiek van de vakorganisaties over het territoriaal aspect lijkt me sterk gedragen.

Minister Pascal Smet: Hoewel ik hier nu niet verder op wil ingaan, wil ik toch even opmerken waarom de vakbonden dit standpunt hebben ingenomen. Het gaat om de inzetbaarheid. De vakbonden zijn tegen Vlaanderen-brede associaties. We zullen dat debat nog verder met hen voeren. Ze willen niet dat leerkrachten 5 kilometer, 10 kilometer of 20 kilometer verder moeten gaan werken. *(Opmerkingen)*

Het gaat niet om de afstand van 5 kilometer. Het gaat om het principe. We moeten dat debat nu niet voeren. We zullen dat op de juiste plaatsen op de gepaste manier voeren. Het debat gaat sowieso nog verder. Het is ondertussen trouwens al geëvolueerd.

De voorzitter: Het was gemakkelijker geweest indien we dit debat twee of drie jaar eerder hadden kunnen voeren.

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Ik ben tevreden dat ik nog even mag reageren. Het klopt dat ik een legalist ben. Ik vind dat de Grondwet moet worden toegepast. Ik veronderstel dat daar niets op tegen is.

Ik ben ten gronde niet ongelukkig dat de minister van Onderwijs niet de werkgever in het onderwijs is. Dat is niet persoonlijk bedoeld. Ik vind dit een goede zaak en ik hoop dat dit in de toekomst zo zal blijven. *(Opmerkingen van minister Pascal Smet)*

De minister heeft een oplossing gesuggereerd. Ze moeten maar verhuizen. Ik ben blij dat hij dit nu wat nuanceert. *(Opmerkingen van minister Pascal Smet)*

Minister Pascal Smet: Mijnheer De Meyer, ik heb het woord 'verhuizen' nooit gebruikt. Ik heb gesproken over pendelen en over verplaatsen.

De heer Jos De Meyer: Ik zal even een stom voorbeeld van een huidige situatie geven. Door de Vlaamse re-affectatielijst moet een personeelslid zich 58 kilometer verplaatsen om gedurende een uur les te geven. Is dat nog van deze tijd? Ik hoop dat iedereen inziet dat we

dergelijke stommititeiten best onmogelijk maken. We moeten genuanceerd blijven. Iemand kan moeilijk in de voormiddag in West-Vlaanderen en in de namiddag in Brussel lesgeven. Gelukkig ziet de minister dit zelf ook in.

Indien we de verplaatsing naar de werkgelegenheidszones willen bevorderen, lijkt het me nuttig ook eens te kijken naar het systeem waarmee leerkrachten anciënniteit opbouwen. Dit systeem is momenteel aan de scholengemeenschap gekoppeld en zou best worden herzien. Het is vrij logisch dat iemand die in een scholengemeenschap anciënniteit opbouwt ernaar streeft die anciënniteit in die scholengemeenschap verder op te bouwen. Dit biedt hem immers de kans daar vast te worden benoemd. In het licht van die kans op werkzekerheid moet dat systeem worden herbekeken en versoepeld.

Ik merk nogmaals op dat de minister om een of andere reden op dit ogenblik geen oordeel wil vellen over de idee van een vervangingspool met ervaren leerkrachten.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Ik krijg hier een benauwd gevoel. Het lijkt wel alsof iedereen plots vindt dat de minister geen oplossingen voor de grote problemen kan bieden. Er wordt dan geschermd met wat de vakbonden tijdens de hoorzittingen hebben verklaard.

Ik heb zelf ook iets onthouden van wat de vakbonden toen hebben verklaard. Ze hebben gesteld dat het garanderen van werkzekerheid aan leerkrachten zowat het moeilijkste is wat bestaat. Indien hier een gepaste en gemakkelijk haalbare oplossing voor zou bestaan, zouden we die oplossing al lang hebben toegepast. Dat mag ook wel eens worden vermeld.

Het is allemaal snel gezegd. Volgens mij hebben we al heel wat vorderingen gemaakt. De nota is nog niet af. Dat hebben we allemaal toegegeven. Het was zelfs niet de bedoeling dat die nota op dat moment naar voren zou worden gebracht. Het lijkt me maar logisch dat die nota nog niet helemaal rijp is. Daar moet nog over worden gediscussieerd. Ik heb in elk geval duidelijk begrepen dat de vakbonden ook niet zomaar alle oplossingen kunnen aanreiken. Dat mag ook worden gezegd.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Irina De Knop tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de brandveiligheid in de scholen - 838 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de brandveiligheid in scholen - 845 (2012-2013)

Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de brandveiligheid van schoolgebouwen - 848 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Voorzitter, we hebben dit punt een tweetal weken geleden, op 7 februari 2013, al eens in deze commissie kunnen bespreken. De heer De Meyer heeft toen een gelijkaardige vraag om uitleg gesteld. Hierop heeft de minister aangekondigd dat de beslissing over de aanpassing van de criteria in de loop van de komende weken zou worden genomen. We hopen dan ook dat we ondertussen wat dichterbij die beslissingen zijn aanbeland en dat de minister deze commissie hierover wat meer informatie kan geven.

Het probleem is voldoende geschetst. Bijna een op twee Vlaamse scholen zou niet aan de regels inzake veiligheid en hygiëne voldoen. Brandveiligheid staat in de top vijf van de problemen. Uit ramingen van de stad Antwerpen blijkt dat behoorlijk wat miljoenen euro's nodig zullen zijn om de schoolgebouwen van de verschillende netten brandveilig te maken.

Naast de enorme infrastructurele noden, vormen ook de ingewikkelde bevoegdheidsverdeling en verantwoordelijkheidsregels een struikelblok. De federale overheid is bevoegd voor de brandveiligheidsnormen. De Vlaamse overheid kan bijkomende voorwaarden opleggen. De scholen en de gemeentebesturen zijn verantwoordelijk voor de naleving van bepaalde normen. De onderwijsinspectie controleert of de scholen aan de brandveiligheidsregels voldoen.

De minister heeft aangekondigd dat hij hierover overleg zou plegen met de bevoegde federale minister. Daarnaast zijn al een aantal initiatieven genomen in verband met de noodplanning in scholen. Op zich is dit uiteraard een goede zaak. We weten dat verschillende besturen en instellingen in de nasleep van het debat over de capaciteitsproblemen in de scholen hun infrastructurele noden hebben herhaald. Die noden zorgen voor grote bijkomende kosten voor de scholen.

Ik zou de minister hierover graag enkele vragen stellen. Dit punt is uiteraard nauw verbonden met de algemene capaciteitsproblematiek. Ik vraag me dan ook af of er bijkomende criteria komen die onder meer voorrang geven aan schoolgebouwen die ook in bijkomende capaciteit investeren.

Ten belope van welk bedrag of percentage komen de noden inzake brandveiligheid in Vlaanderen bovenop de al gekende capaciteitsnoden? Wat zijn de knelpunten om brandveiligheid in scholen kordaat aan te pakken? Zijn dat louter problemen van budgettaire aard?

Graag krijg ik een stand van zaken van uw overleg met de minister van Binnenlandse Zaken. Bent u bereid om extra middelen vrij te maken, apart te zetten of voorrang te verlenen, om scholen brandveiliger te maken? Waarvoor moeten die dan volgens u worden gebruikt?

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Mevrouw De Knop heeft de problematiek geschetst. Er zijn problemen met de brandveiligheid in de Antwerpse scholen, maar bij uitbreiding in heel Vlaanderen, veronderstel ik. Dat kan gaan van eerder kleine zaken zoals brandblussers die over datum zijn, maar ook grotere zaken die de veiligheid ernstig in het gedrang kunnen brengen. Als ik de verantwoordelijke voor het Antwerpse katholieke onderwijs hoor, zou dit een heel grote financiële kost met zich meebrengen.

Minister, hebt u intussen een zicht gekregen op de situatie in Antwerpen en bij uitbreiding in Vlaanderen? Hoe schat u de situatie in? Dringt zich een aanpassing van het subsidiereglement in het kader van brandpreventie op? Plant u desgevallend een overleg met minister Milquet over de brandnormen?

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Minister, ik ben een voorstander van efficiëntiewinsten en ik stel vast dat alle vragen zijn gesteld.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Ik ben al heel tevreden dat men inziet dat het probleem zich niet enkel in Antwerpen situeert, maar mogelijk in heel Vlaanderen. Er zijn zorgen in verband met brandveiligheid. In het verleden hebben we ook al gewezen op de loden waterleidingen. Dat probleem kan zich in schoolgebouwen sterk voordoen vanwege de lange vakantieperiodes, waarbij het water gedurende een aantal maanden stilstaat. Dat is voor drinkbaar water in de oude loden leidingen soms een risico. We hebben de zorgen in verband met energie. We

hebben gisteren nog gesproken over de nieuwe regels op dat vlak. We hebben problemen in verband met toegankelijkheid, en nog een hele reeks andere.

De impact van bijkomende reglementeringen van buiten het onderwijs is soms bijzonder groot op het onderwijsbudget. Bij de financiering en budgettering moet men daarmee rekening houden. Ik pleit er niet voor om elementaire regels, bijvoorbeeld inzake brandveiligheid of voedselveiligheid, af te zwakken, integendeel, maar men moet toch opletten met overdrijvingen. Ik geef één voorbeeld. Veertien dagen geleden word ik geconfronteerd met een dossiertje waarbij men bij het bijbouwen van een paar leslokalen in een lagere school het advies krijgt om een lift te plaatsen voor de toegankelijkheid. Op dat moment is er niemand in de school die problemen heeft om normaal de trap te gebruiken. De mensen zeggen dat, als dat wel zo is, ze dat studiejaar laten plaatsvinden op het gelijkvloers.

Je kunt heel ver gaan in het opleggen van bijkomende reglementering en kosten, maar je moet ook de vraag stellen wat de doelstelling is. Dat moet de veiligheid zijn, niet het regeltje op zich. Ik zeg dat in het algemeen, voor energie, toegankelijkheid en andere domeinen. Ook federale ministers komen soms af met heel wat bijkomende reglementeringen, die dan prioritair moeten worden ingevoerd voor overheidsgebouwen en scholen, zonder dat men zich afvraagt wat de consequentie is. Die bezorgdheid wil ik toch meegeven, minister.

De heer Boudewijn Bouckaert: Aan de universiteit was ik assistent bij een voorganger van u, minister, namelijk professor Willy Calewaert. Met hem ben ik naar de begrafenis geweest van tien of twaalf kinderen die in Limburg bij een scholenbrand waren omgekomen in de jaren 70, in Heusden-Zolder. Dat heeft op mij een enorme indruk gemaakt, het was echt dramatisch. Dan zeg je: dat mag nooit meer gebeuren. Brandveiligheid moet dus inderdaad prioritair zijn. Het moet ook in de financiering van de bouwprojecten uit de chronologie kunnen worden gelicht.

Men moet natuurlijk niet overdrijven met regels, maar er bestaan allerlei standaardprocedures voor scholen en bedrijven. De filosofie is telkens: beperk zo veel mogelijk de snelheid waarmee de brand zich kan uitbreiden en zorg ervoor dat de populatie zo snel mogelijk uit het gebouw is. Daar moet men naar kijken, maar natuurlijk niet aan regulitis doen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Werken ten behoeve van de brandveiligheid van schoolgebouwen voor instellingen uit het vrij gesubsidieerd onderwijs komen versneld voor goedkeuring in aanmerking in het kader van de zogenaamde ‘verkorte procedure’. Voor deze procedure geldt een plafond van 125.000 euro per vestigingsplaats. Indien de werken betrekking hebben op een internaat, is dit drempelbedrag niet van toepassing en komen brandveiligheidswerken steeds in aanmerking binnen de vastgelegde grenzen van oppervlakte en kostprijs. De prioriteiten voor het officiële gesubsidieerde onderwijs worden bepaald door het Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap (OVSG) zelf.

Volgens de schoolgebouwenmonitor van 2008 is 35 procent van de vestigingsplaatsen grotendeels beveiligd tegen brand. Voor 25 procent van de vestigingsplaatsen is dit volledig het geval. Voor 60 procent werd dus een goede score aangegeven, bij de andere 40 procent waren er opmerkingen. 69 procent van de schoolgebouwen in 2008 was aangepast aan het meest recente brandweerverslag. Ook dan is de inrichtende macht, onder controle van de burgemeester en de brandweer, verantwoordelijk voor de staat van de schoolgebouwen. Vanuit het Ministerie van Onderwijs doen wij slechts een marginale controle via de inspectie. In deze materie geldt voor alle gebouwen dat de hoofdverantwoordelijkheid ligt bij de burgemeester en de brandweer, de inrichtende macht en de schooldirectie. Uit de cijfers van de onderwijsinspectie blijkt dat het in dezelfde grootteorde blijft.

Wat de knelpunten betreft, is het nogmaals belangrijk dat de brandveiligheid door de brandweer wordt beoordeeld en niet door ons. Eerder heb ik hier ook al gezegd dat in 2010 een convenant werd afgesloten tussen de Antwerpse schoolinspecties, de onderwijsnetten, de

brandweer en het stadsbestuur. Voor het volledige schoolpatrimonium werd een checklist opgesteld, die de voorbije twee jaar werd getoetst. Op basis daarvan ging men een brandpreventieverslag opstellen, dat de brandweer van Antwerpen ging beschouwen als een correcte inschatting van de brandrisico's in scholen. Ik heb toen in de commissie gezegd dat we zouden wachten op dat verslag om op basis van de resultaten te kijken, aangezien het in Antwerpen om een groot aantal en een breed scala van scholen gaat, of we al of niet in overleg met de federale overheid bijkomende stappen moeten zetten. Ik heb het verslag nog niet gekregen. We hebben dat opgevraagd bij de Antwerpse schepen van Onderwijs. Als we dat hebben, zullen we het analyseren en dan de wenselijkheid van overleg opnieuw bekijken.

Op dit moment is er dus een verkorte procedure. Het heeft al prioriteit, weliswaar ten belope van 125.000 euro. U weet dat we met de regering ook hebben beslist om de criteria op basis waarvan scholen voor infrastructuur worden gesubsidieerd aan te passen. Dat zal opnieuw een historische ingreep in Onderwijs zijn.

Tot nu toe is het enige criterium op de reguliere lijst chronologie. We zijn met de onderwijsverstrekkers momenteel in gesprek om die criteria aan te pakken. Het lijkt me nogal evident dat brandveiligheid dan ook als criterium wordt meegenomen, zoals velen van u vragen.

Mijnheer De Meyer, u hebt een punt. De onderwijsverstrekkers signaleren mij dat ook. De gebouwen waar de afgelopen honderd à honderdtwintig jaar zonder problemen werd lesgegeven, zijn nu plots totaal ongeschikt. De eisen zijn zeer hoog. We moeten naar een evenwicht streven, daarin volg ik u. Het is een delicate oefening.

Ik wacht op de resultaten van Antwerpen. Op basis daarvan zullen we met het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) verdere inschattingen maken.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: U verwijst naar Antwerpen omdat men daar een oplijsting maakt van de problemen in de scholen. Ik begrijp voor een deel dat u gebruik wilt maken van de informatie die daar verzameld wordt. Ik ga ervan uit, minister, dat u met het departement op basis van de inspectieverslagen ook tot inzichten kunt komen van de knelpunten die u kunt aanpakken. U kijkt in de andere richting maar misschien heb ik het niet helemaal begrepen, dan kunt u het straks nog even toelichten.

Ik zou graag van u horen wat volgens de inspectie doorgaans de grootste knelpunten zijn om de brandveiligheid in scholen aan te pakken. Van welke aard zijn die problemen?

U herhaalt dat u samen met de onderwijsverstrekkers criteria uitwerkt. Wanneer wilt u dat afronden? Dat is héél erg belangrijk, vooral in het kader van de aanpak van de capaciteitsproblematiek.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Het verwondert me dat mevrouw De Knop aan de minister de opdracht geeft om daar werken te gaan uitvoeren. Ik denk niet dat dat tot onze bevoegdheid hier behoort.

We moeten focussen op de oplijstingen van de problematiek. We moeten zoeken welke middelen daartegenover kunnen staan. Ik verneem dat er in die zin wordt gewerkt. Ik hoop dat dat met spoed gebeurt. We willen uiteraard geen problemen rond brandveiligheid in onze scholen. We zullen het resultaat van de verdere werkzaamheden afwachten.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Minister, het verbaast me niet dat u het rapport van Antwerpen nog niet hebt ontvangen. Ik ken de stad een beetje. Ik kan u een tip geven. U kunt eigenlijk beter onmiddellijk een herinnering sturen, want dat is het enige waar men op reageert. Dat gaat sneller dan een vraag per brief. Zo wint u tijd en krijgt u de informatie sneller.

Met uw laatste boodschap heb ik het een beetje moeilijk. We moeten daar zeer omzichtig mee omspringen. De noden in Antwerpen en het kostenplaatje ervan liggen veel hoger dan in andere steden omdat de normen van de Antwerpse brandweer gewoon veel hoger liggen voor de schoolgebouwen. U zegt dat de eisen soms enorm hoog zijn, dat we een evenwicht moeten zoeken. Ik hoop dat dat er niet toe leidt dat men ergens een evenwicht gaat zoeken tussen brandveiligheid en de beschikbaarheid aan middelen om scholen brandveilig te maken. Voor brandveiligheid kunnen de normen niet hoog genoeg zijn. Scholen worden door heel veel mensen en kinderen bevolkt. Hoge eisen zijn nodig.

Minister Pascal Smet: Zodra we klaar zijn, zal ik u dat vertellen, mevrouw De Knop.

Nogmaals, de marginale toetsing is wat de inspectie doet. In ons land kan iedereen onderwijs inrichten. Dat is een vrijheid. Dat onderwijs moet dan wel aan voorwaarden voldoen. Een van die voorwaarden is: aan de fysieke bouwnormen voldoen en een brandveilig gebouw hebben.

De beoordeling van de brandveiligheid is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de burgemeester, van u dus, want u bent burgemeester in uw gemeente. Niet de minister, maar de burgemeester. Dan is het aan de burgemeester en de inrichtende macht. Zo is dat. Dat is de Vlaamse overheid dus niet.

Via de inspectie kijken we wel marginaal of er voldaan wordt aan de voorwaarden. Dat gebeurt eerder op basis van de doorlichting van het brandweerverslag. Wij zullen – dat gaat de komende maanden van start – een monitoring doen van de schoolgebouwen. Dan kunnen we de evolutie zien tussen 2008 en 2013. Het is logisch dat we dat om de vijf jaar doen en niet elk jaar. De taak van het Ministerie van Onderwijs is een marginale toetsing. Het parlement heeft dat beslist. U was daar niet bij, ik ook niet. De regelgeving is hier zo bepaald. Dat is een gevolg van het evenwicht dat verankerd zit in ons politiek bestuurlijk bestel.

Wij hebben enigszins zicht op de toestand, maar we zijn niet verantwoordelijk. Dat is degene die het gebouw uitbaat en degene die verantwoordelijk is voor het grondgebied waar het gebouw staat. Wie zorgt er voor de middelen als er werken moeten gebeuren? Wij zorgen daarvoor via de verkorte procedure. Het gaat om 125.000 euro. We werken nu aan een herziening van de criteria. We zullen dat meenemen voor de grote reguliere werken.

Mevrouw Irina De Knop: Minister, ik heb het er moeilijk mee dat u altijd zo denigrerend doet tegenover de parlementsleden. U doet alsof wij de decreten en wetten niet zouden kennen. Dat is erg vermoeiend.

Ik weet heel goed waar de verantwoordelijkheden liggen, daar gaat het niet om. Maar ik denk niet dat elke gemeente autonoom al die gegevens moet gaan bundelen. Ofwel moet ik aan de minister van Binnenlands Bestuur vragen om dat in de toekomst wel te gaan doen.

Ik heb al een marginale toetsing van de inspectie meegemaakt. Die mensen nemen hun werk doorgaans heel ernstig. Ze doen dat heel grondig. Mijn vraag was gewoon: wat zijn de voornaamste knelpunten op het vlak van brandveiligheid? In welke mate kunnen we dat vertalen in een algemeen beleid?

Dat was mijn vraag. Daar hoeft u helemaal niet denigrerend over te doen. Op zich is het nog niet zo'n dwaze vraag. Misschien kunt u aan uw inspecteurs eens vragen of ze daar een rapport over kunnen maken. Dat zou heel interessante input kunnen zijn voor de brandweer in Vlaanderen en voor de bevoegde minister.

Minister Pascal Smet: De brandweer moet input aan ons geven. Het zou nogal de omgekeerde wereld zijn als het Ministerie van Onderwijs aan de brandweer input over brandveiligheid zou geven!

Mevrouw Irina De Knop: Waarom hebt u dan een afspraak gemaakt met de federale minister van Binnenlandse Zaken?

Minister Pascal Smet: Blijkbaar zijn er nationaal geen eenduidige normen.

De Antwerpse brandweer heeft een doorlichting gedaan. De heer Wienen heeft daar nog een vraag over gesteld. We hebben toen – met instemming van de hele commissie – gezegd: laat ons het werk in Antwerpen doen, daar is de brandweer toch bezig. We zouden die gegevens dan verder gebruiken. Ik zou dan als ‘facilitator’ optreden.

Ik moet dat niet doen, het is een bevoegdheid van federaal minister van Binnenlandse Zaken Milquet, maar ik voel me aangesproken. Ik wil het wel doen. Ik zal het doen. Ik zal de rol van facilitator opnemen.

U wordt altijd een beetje boos als ik u het kader uitleg. Maar het is gewoon zo. Dat kan ik niet helpen.

Mevrouw Irina De Knop: Een burgemeester is ook voor veel zaken verantwoordelijk waar hij niet voor bevoegd is.

Minister Pascal Smet: U kiest er toch voor om burgemeester te zijn? Onze regelgeving is zeer duidelijk: alles wat onder openbare orde en veiligheid valt – onder andere brandveiligheid –, is een corebusiness van een burgemeester.

Mevrouw Irina De Knop: Ik bedoel dat u als minister voor heel veel verantwoordelijk bent waarvoor u niet bevoegd bent.

Minister Pascal Smet: Als je dat principe hanteert, zit je in een dictatuur. Ik maak me nu zorgen over de mensen in uw gemeente.

De heer Boudewijn Bouckaert: Men kan niet verantwoordelijk zijn voor iets waar men niet op kan ingrijpen.

Mevrouw Irina De Knop: Het gaat over verantwoordelijkheidsgevoel.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Los van de boeiende discussie over de gelaagdheid van onze rechtsstaat, wil ik nog mijn bezorgdheid uitdrukken. Minister, ik weet – en u hebt nog eens uitgelegd – dat er een verkorte procedure is. Ik ga u er zeker niet van beschuldigen dat er niets is en dat er niets wordt gedaan. Maar gelet op de noden die er nu zijn en de normen die er tegenwoordig voor brandveiligheid zijn, vrees ik dat het budget van 125.000 euro per locatie te klein zal zijn. Heel veel scholen hebben verouderde gebouwen. Ik vrees dat die factor niet zal spelen bij het vastleggen van de normen wanneer u met mevrouw Milquet gaat praten. Ik hoop dat u die wel in uw achterhoofd zult houden.

Minister Pascal Smet: De juiste, redelijke normen die nodig zijn om de veiligheid te garanderen, moeten worden opgelegd. Dat is de evidentie zelf.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het interfederale actieplan tegen homofob geweld
- 794 (2012-2013)**

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag is al enkele weken oud. Misschien is het een vraag waarbij het woord 'Canada' niet zal vallen. Ik hoop dat het zo'n vraag is.

Minister Pascal Smet: Jullie zijn meer geobsedeerd door Canada dan ik. Ik heb de indruk dat jullie jaloers zijn omdat jullie er niet bij waren. *(Gelach)*

Ik zie het ook aan jullie reactie.

De heer Wim Wienen: Enkele weken geleden werd het federaal actieplan tegen homofoob geweld voorgesteld. Het heeft in de pers heel wat aandacht gekregen. Ook bij de voorstelling waren heel wat ministers aanwezig, zowel federale ministers als ministers van de regio's. Ik stel vast dat de ministers van de regio's zeer laat bij dat plan betrokken zijn. Ze waren natuurlijk wel uitdrukkelijk aanwezig bij de voorstelling, maar ik vraag me af in hoeverre die ministers nog de mogelijkheid hebben gehad om de zwaartepunten van hun beleid ter zake ook in dit plan te laten opnemen.

Minister, waarom werd u daar zo laat bij betrokken? Hebt u uw beleid kunnen inbrengen in dat plan? Wat was de inbreng van de Vlaamse Regering?

Het plan heeft ongeveer zes prioriteiten waarvan een is dat er een onderzoek moet gebeuren naar de motieven van homofoob geweld. Ik heb achteraf vernomen in de media dat heel veel mensen zich afvroegen, samen met mij, waarom er met geen woord wordt gerept over de moslimgemeenschap of bepaalde delen van de moslimgemeenschap – ik weet dat ik voorzichtig moet zijn – die toch een beetje aan de bron liggen van homofoob geweld in onze steden. Ik denk dat er de afgelopen maanden en jaren voldoende incidenten zijn geweest van moslims die vanuit hun geloof vinden dat homofoob geweld gerechtvaardigd is. Er is ook onderzoek dat aantoonde dat moslimjongeren meer homofobe gevoelens koesteren dan hun leeftijdsgenoten die zich niet tot de islam bekeerd hebben.

Er zijn tal van voorbeelden. Ik moet het lijstje niet geven van citaten van bepaalde imams over homoseksualiteit als een besmettelijke ziekte, als schadelijk voor de samenleving. Binnen de moskee worden nog altijd boeken verspreid waarin staat dat homo's van de hoogste gebouwen moeten worden gegooid en dan gestenigd. Ik vind dat een rare manier van doen. Als je van een hoog gebouw wordt gegooid, met je hoofd naar beneden zoals voorgeschreven, vrees ik dat je niet veel steniging meer nodig hebt om de dood te laten intreden. Goed, dat is een probleem van de schrijvers van zo'n boek. Sven Pichal van Volt is in Brussel gaan rondlopen. Die man is in sommige buurten ook niet op gejuich onthaald.

Ik stel me dan de vraag waarom zoiets niet wordt opgenomen in zo'n rapport en in een actieplan tegen homofoob geweld. Ik ben maar een eenvoudige jongen, maar ik probeer toch ergens te geraken met een gezond boerenverstand. Ik denk altijd: als je het probleem benoemt, kun je het probleem ook oplossen. Als je het probleem niet benoemt of bepaalde factoren van het probleem onder de mat veegt, dan krijg je het behoorlijk moeilijk om het probleem op te lossen.

Minister, wat is het probleem om man en paard te noemen en om te zeggen dat een bepaald deel van een geloofsgemeenschap dat homofoob geweld gerechtvaardigd vindt? Waarom komt dat niet aan bod in zo'n actieplan?

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn: Voorzitter, minister, collega's, het zal u niet verbazen dat dit onderwerp ook mij ten zeerste interesseert. *(Opmerkingen)*

Ik kom daar nog toe om te zeggen dat de heer Wienen een andere invalshoek heeft. Waarom interesse? Omdat ik homo ben, laat daar geen misverstand over bestaan, maar vooral omdat ik tegen onrechtvaardigheid ben.

In een nog niet zo lang geleden afgesloten leven heb ik aan de overkant van de straat dit thema ook kunnen bevragen bij minister Milquet en bij minister Turtelboom. We hebben daar ook vastgesteld dat de samenwerking met de gemeenschappen wat laat op gang is gekomen. U zult ons daar ongetwijfeld meer details over kunnen geven. We hebben dat ook betreurd. Het was ook een van de redenen waarom de aangekondigde datum van half november niet is gehaald en het uiteindelijk 31 januari is geworden. Ik heb altijd gezegd dat ik liever een goed plan had dat later kwam dan een onvoldragen plan dat stipt op tijd is. We gaan daar niet

moeilijk over doen. De vraag is niet zozeer waarom ze zo laat betrokken werden, maar hoe we ervoor gaan zorgen dat bij de implementatie van de acties gestructureerd wordt samengewerkt tussen de verschillende beleidsniveaus met het volle respect voor ieders bevoegdheden. Ik hoop dat de nodige afspraken zijn gemaakt.

Wat het aandachtspunt van de heer Wienen betreft: die opmerking hebben wij ook gemaakt. Op bladzijde 32 van het voorbereidende werkdocument worden religieuze gemeenschappen wel genoemd als een aandachtspunt. Voor zover ik kan zien, is het in het wat meer gecondenseerde actieplan niet als dusdanig opgenomen, hoewel ik meen dat er een opening in die richting wordt gemaakt. Ik vind dat een terechte vraag. We kunnen daar niet om de feiten heen.

Mijnheer Wienen, ik vond het haast roerend om van u een zo uitgebreide verdediging van de holebigemeenschap te horen. Maar uw insteek verschilt van de mijne.

Minister, ik heb nog een bijkomende vraag, meer met betrekking tot uw beleidsdomeinen. Kunt u kort duiden in hoeverre in het interfederale actieplan, wat uw bevoegdheden betreft, nieuwe dingen zitten? Ik heb er bij een eerste screening geen gevonden, maar misschien kunt u daarover meer details geven? Is dit voor u een aanleiding om andere collega's – ik denk aan de minister van Welzijn – toch nog eens vanuit uw coördinerende bevoegdheid daarop aan te spreken en eventueel aan te porren om initiatieven te nemen?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Het klopt dat men bij het lanceren van het plan in het enthousiasme van het moment even vergeten had dat er gemeenschappen waren. Oorspronkelijk was het een 'nationaal plan'. Ik heb gezegd dat het 'interfederaal plan' moest heten, en het is dan ook 'interfederaal plan' geworden. Onmiddellijk nadat wij die opmerking hebben gemaakt, heeft men er de gemeenschappen bij betrokken. We moeten daar niet te veel bij stilstaan.

Het is çavaria, die dat in opdracht van minister Milquet in eerste instantie heeft gedaan en die een rondvraag heeft georganiseerd bij verschillende partners en stakeholders, ook bij mijn administratie. Zo zijn we van in het begin bij het traject betrokken. Ik heb laten weten dat we ook politiek moeten betrokken zijn. Het gaat niet op om een nationaal, intussen een interfederaal plan te maken, waarbij enkel federale en geen gemeenschapsministers betrokken zijn. Bovendien vond ik het als signaal belangrijk dat alle bevoegde ministers – en er zijn er in dit land inderdaad misschien wel te veel – daar aanwezig zijn.

Het plan werd dan uitgewerkt door de verschillende overheden in december 2012 en januari 2013. Dat gebeurde op interfederaal niveau. Er zijn interkabinettenwerkgroepen geweest. Op 25 januari 2013 was er dan die interministeriële persconferentie.

Alles wat wij in het plan wilden hebben, hebben wij erin gekregen. Het moest erin of er zou geen plan zijn geweest, we moeten daarover heel duidelijk zijn. We hebben vooral aangedrongen op het erkennen van de onderwijsomgeving als een belangrijke socialisatie-omgeving. De rol van het onderwijs is groot. De Vlaamse Gemeenschap is voortrekker in het voeren van wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot seksuele en genderdiversiteit, onder andere ook naar homofoob en transfoob geweld. Wij hebben altijd benadrukt dat er beleidsafstemming moest zijn tussen de gefedereerde en de federale overheid bij het voeren van verder wetenschappelijk onderzoek. Wij hebben daarover zelfs spontaan brieven naar collega's gestuurd. Eigenlijk bevat het plan, wat Vlaanderen betreft of wat de Vlaamse Gemeenschap vanuit de gemeenschapsbevoegdheden betreft, geen nieuwe dingen.

Mijnheer Wienen, u focust natuurlijk altijd graag, en misschien iets te graag, op een bepaalde groep. Misschien zouden psychologen daaruit allerlei conclusies kunnen trekken. *(Opmerkingen van de heer Wim Wienen)*

U moet daar eens over nadenken. Waar het hart vol van is, loopt de mond van over. We weten dat sommigen het er moeilijk mee hebben om dat te erkennen.

Maar alle gekheid op een stokje, mijnheer Wienen, u focust altijd op een duidelijk afgebakende groep. U weet dat ik in deze commissie – maar ik niet alleen, bijvoorbeeld ook mevrouw Zamouri – op een correcte en waardige wijze erken dat er in de moslim-gemeenschap een probleem is. U hebt zelf al gezegd aangenaam verrast te zijn door het feit dat ik dat als beleidsverantwoordelijke uitdrukkelijk erken. Alleen is het wel zo dat het niet enkel om moslimjongens gaat. Het gaat vaak ook om Vlaamse jongens en vooral om Oost-Europese jongeren. De terugkerende factoren zijn: praktiserend en sterk religieus zijn, gecombineerd met mannelijk zijn en heel vaak wellicht ook nog onzeker zijn over jezelf. Ik heb hier al eens gezegd dat de cocktail van die drie factoren maakt dat men heel vaak diegene die lust opwekt, uit het beeld wil slaan of uit het beeld wil krijgen. De jongste enquête toont aan dat er een positieve evolutie is, maar dat er nog altijd een groot probleem is. U gaat mij dat niet horen ontkennen. Ik had in de commissie Onderwijs en Jeugd beloofd om die enquête na Brussel ook in Gent en Antwerpen uit te voeren. Dat hebben wij ook gedaan.

U weet dat wij in Vlaanderen een participatief daderonderzoek aan het uitvoeren zijn. We willen beter weten waarom mensen dat doen. Het is merkwaardig dat men de beweegredenen nog maar weinig heeft onderzocht. Ik geloof niet in algemene campagnes met slogans als ‘Wees tolerant’ of ‘Be nice to a gay’. Dat werkt niet. Je moet heel doelgericht inspelen op de beweegredenen. Dan kun je dat aanpakken. Dat is de reden waarom we dat onderzoek niet holderdebolder maar grondig uitvoeren. Het zal nog heel 2013 lopen. Dan kunnen we daar de juiste conclusies uit trekken.

U weet ook dat we samenwerken met de voetbalsector om een plan uit te werken. Als een voetballer zich out, is dat wereldnieuws. Dat was onlangs het geval in Amerika. Dat toont telkens aan dat er nog een probleem is.

Ik vat samen. Het is een goed plan. We moeten samenwerken waar we dat moeten doen. Het plan is zodanig opgevat dat iedereen in zijn domein kan werken. Het is zaak om jaarlijks bijeen te zitten om te zien waar er wel en waar er geen stappen zijn gezet. Ik kan u verzekeren dat de Vlaamse Gemeenschap de nodige stappen zal zetten.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, het verrast mij een beetje dat de heer De Bruyn ontroerd is over mijn bezorgdheid voor homoseksuelen. Ik denk toch dat wij altijd goed met elkaar zijn overeengekomen. Piet, ik ben ook bezorgd voor uw welzijn. *(Opmerkingen van minister Pascal Smet en de heer Piet De Bruyn)*

Ik denk dat hij liever niet heeft dat ik dat vertel. Maar bon, soit, dat is een andere discussie. *(Opmerkingen van minister Pascal Smet en de heer Piet De Bruyn)*

In alle ernst, minister, we delen in die zin elkaars mening. Daarom stel ik die vraag. Men is in het verleden naar mijn mening nog altijd te veel vervallen in dat soort campagnes die u nu karikaturaal voorstelt. ‘Wees tolerant’: dat hebben we de afgelopen jaren altijd gehad. U hebt gelijk dat een doelgerichte campagne nodig is. Daarom wil ik het punt aanhalen van de homofobie binnen de moslimwereld. Die verschilt van bijvoorbeeld homofobie vanuit macho gedrag. Ik ben er niet van overtuigd dat het binnen die moslimgemeenschap te maken heeft met jonge kerels die onzeker zijn en misschien zelfs twijfelen. Minister, u hebt ooit eens in de commissie gezegd dat ze misschien zelf twijfelen aan hun geaardheid. Bij een groot deel van de moslims die homofoob zijn, heb je met heel wat andere factoren te maken, namelijk een zeer strikte beleving van hun geloof.

Ook professor Vermeersch heeft al meermaals verkondigd, en zelfs bewezen met citaten, dat homofobie eigenlijk inherent is aan het strikt volgen van de islam. Als je dat probleem erkent en in het actieplan verwerkt, kun je mijns inziens ook naar een doelgerichte aanpak gaan. De moslimhomofobie vereist gewoon een zeer specifieke aanpak, die niet geldt voor bijvoorbeeld het macho gedrag in het voetbalwereldje, waar u naar verwees. Ik denk niet dat je een algemene passe-partout kunt toepassen om mensen ervan te overtuigen dat geweld tout court, maar ook homofoob geweld, nooit gerechtvaardigd is.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn: In Nederland is men ons een beetje voor geweest wat betreft het opstellen van daderprofielen. Men is ook specifiek met vooral de Marokkaanse gemeenschap nagegaan hoe het zit met de beleving en appreciatie van holebi's. Dat heeft tot een aantal onthutsende vaststellingen geleid. Men probeert daar nu zeer gericht en in overleg met de Marokkaanse gemeenschap een antwoord op te bieden. De Vlaamse overheid, maar ook de federale overheid, moet met de nodige aandacht naar die bevindingen kijken. Er zijn zeer interessante onderzoeksrapporten over gepubliceerd, die trouwens vrij te raadplegen zijn op internet.

Dat gezegd zijnde, meen ik dat in het plan wel degelijk een aanzet zit om tot die daderprofielen te komen. Er wordt daarbij inderdaad over 'profielen' gesproken – meervoud, dus. Daar zal wel iets uitkomen, waarop dan gericht actie kan worden gevoerd.

Het is bijzonder belangrijk om te blijven herhalen dat het een en-enverhaal is. Je moet inzetten op preventie, door het onderwijs, het maatschappelijk veld, de moslimorganisaties en de holebi-organisaties te betrekken. Je moet ook een repressief luik hebben, maar dan zitten we meer op het federale niveau. Ook bij het politionele luik kan er nog bijzonder veel werk gebeuren, zodat aangifte op een vlotte manier kan gebeuren, met respect voor de identiteit van degene die de aangifte komt doen.

We hebben als gemeenschap, specifiek voor onze bevoegdheden, al heel wat initiatieven genomen. Het is pas als we als maatschappij dat signaal geven en consequent volhouden, dat we op middellange termijn naar een mentaliteitswijziging bij de verschillende dadergroepen kunnen gaan. En dat moet toch de inzet van de hele discussie zijn.

Wat opvolging en overleg betreft: ik zou dat in ieder geval niet uit het oog verliezen, omdat het van wezenlijk belang is dat er een uitwisseling van informatie – wat dan 'best practices' heet – gebeurt.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Ik deel de mening van de heer De Bruyn en ben blij met de aangekondigde initiatieven, maar ik wil ook nog even wijzen op de parallel met geweld tegen vrouwen. Wordt bijvoorbeeld bij de onderzoeken die gevoerd worden, van elkaar geleerd? Wordt dat niet te eng bekeken? Als er acties ondernomen worden, kan dat ook breed gebruikt worden.

Minister Pascal Smet: Dat is inderdaad de bedoeling.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Khadija Zamouri tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de lijdensweg die buitenlandse artsen te wachten staat als ze hun diploma in Vlaanderen willen laten erkennen

- 789 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Zamouri heeft het woord.

Mevrouw Khadija Zamouri: Minister, Vluchtelingenwerk Vlaanderen bracht recent de lijdensweg in kaart van artsen die bij ons als vluchteling erkend werden, maar heel veel moeite moeten doen om bij ons als arts aan het werk te kunnen gaan.

De procedure schrijft voor dat NARIC-Vlaanderen (National Academic Recognition Information Centre) onderzoekt of het diploma dat de arts-vluchteling kan voorleggen, gelijkwaardig is en erkend kan worden. Als dat niet het geval is – en in een onderzoek van Vluchtelingenwerk dat 81

naar Vlaanderen gevluchte artsen volgde, was dat voor geen enkele van de 81 volledig het geval – moeten ze bij de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) een mondeling en schriftelijk examen in het Nederlands afleggen, dat hen inschaalt in de Vlaamse artsenopleidingen.

De meeste vluchtelingen hebben daar minstens anderhalf jaar voorbereiding voor nodig. Daarna hebben ze vaak nog jaren studeren voor de boeg, meestal in combinatie met een uitkering, een job, de zorg voor een gezin – niet de allerbeste omstandigheden, dus. In Vlaanderen groeit de jongste jaren een tekort aan artsen in tal van specialisaties, en vaak hebben die mensen net een specialisatie.

Minister, erkent u het probleem van de veel te langdurige en moeilijke procedure van buitenlanders die met hun buitenlandse diploma's in Vlaanderen aan de slag willen? Hoe kunt u die procedure vereenvoudigen en versnellen? Hoe verklaart u dat bepaalde buitenlandse artsdiploma's in buurlanden als Duitsland of Engeland meteen erkend worden en bij ons niet? Is het mogelijk om erkende vluchtelingen die beschikken over elders verworven competenties, maar die hun behaalde diploma niet kunnen voorleggen, toe te laten om medische knelpuntberoepen te laten uitoefenen?

Kan het inschalingsexamen van de VLIR niet alvast afgenomen worden in een contacttaal die de nieuwkomer-examinandus machtig is, in de plaats van in het Nederlands, aangezien de kennis van het Nederlands voor wie hier permanent wil verblijven toch wordt verplicht via de inburgering? Dan is hij alvast zeker van het feit dat het diploma evenwaardig is, wat natuurlijk niet wil zeggen dat hij ontslagen moet worden van zijn Nederlandstalige traject.

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Of de erkenning in het buitenland inderdaad zo snel en gemakkelijk gaat, zoals mevrouw Zamouri stelt, daar kan ik me niet over uitspreken, maar ik denk niet dat men iets kan hebben tegen de kwaliteitsbewaking die wij hier hebben. Als ik in een ziekenhuis lig en behandeld word door een arts die mijn taal niet kent en een opleiding heeft die niet evenwaardig is aan die van afgestudeerde artsen hier, denk ik toch het recht te hebben om ongerust te zijn.

Mevrouw Zamouri, u pleit zelfs voor artsen die niet eens een diploma kunnen voorleggen. Wil de ware medicijnman opstaan? Zonder een diploma te kunnen voorleggen, zou het dus mogelijk moeten zijn om hier een praktijk te openen, met terugbetalingen door de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) enzovoort?

Tot slot wilt u het inschalingsexamen niet meer in het Nederlands laten afnemen. U verwijst daarvoor naar de inburgeringscursus. Voor alle duidelijkheid: die cursus bestaat uit een basis-cursus Nederlands. Ik denk niet dat medische terminologie in dat pakket zit. Wie een inburgeringstraject ondertekent, gaat het engagement aan om het vormingsprogramma regelmatig te volgen. Dat wil zeggen dat de inburgeraar tijdens elk onderdeel van het vormingsprogramma minstens 80 procent van alle cursussen moet bijwonen. Aan het einde van het traject wordt dan een attest afgeleverd. Dat attest wordt dus afgeleverd op basis van aanwezigheden, en niet van effectieve kennis.

Gaan we er dan van uit dat die cursus zal volstaan om hier de artsenopleiding te kunnen aanvatten of voortzetten? Ik hoop dat de huidige procedure, die over de kwaliteit van onze artsen waakt, niet in vraag zal worden gesteld.

Mevrouw Khadija Zamouri: Ik wil hier even op reageren. Ik denk dat mevrouw Martens me verkeerd heeft begrepen of dat ik me slecht heb uitgedrukt. Ik heb het niet gehad over behandelingen in het ziekenhuis door artsen die in het buitenland geen diploma hebben behaald. Ik zou ook niet willen dat een arts zonder diploma me komt behandelen. Ik heb ook niet verwezen naar artsen die de patiënt onmiddellijk in een andere taal zouden aanspreken. Het gaat gewoon om een verkorting van het traject dat naar de erkenning van het diploma leidt. Ondertussen moeten de betrokkenen hun inburgeringstraject volgen en Nederlands leren.

Mevrouw Katleen Martens: Mevrouw Zamouri, zal die basiscursus Nederlands volgens u volstaan?

Mevrouw Khadija Zamouri: Het gaat niet om een basiscursus. Het gaat om de cursus die nodig is om zich verstaanbaar te maken. Het gaat hier om universitair geschoolde mensen. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, het klopt dat de aanvraagprocedure om een buitenlands diploma gelijkwaardig te laten verklaren momenteel zeer lang aansleept. Ik wil dit evenwel nuanceren. Dit heeft soms niets met de werking van de erkennende autoriteit te maken. In bepaalde gevallen duurt de procedure langer omdat de erkennende autoriteit op de adviezen van bepaalde instellingen of op bijkomende informatie van de houder van een buitenlands diploma moet wachten.

Bovendien moet de Vlaamse overheid rekening houden met de bevoegdheidsverdeling tussen de gemeenschappen en de federale overheid. Volgens de huidige bevoegdheidsverdeling is de federale overheid bevoegd voor het verlenen van de toelating tot de uitoefening van medische beroepen aan de houders van een buitenlands diploma van arts of tandarts. De Vlaamse Gemeenschap is enkel bevoegd voor de academische erkenning van buitenlandse diploma's, met uitzondering van de beroepen in het onderwijs.

We werken al een tijdje aan een nieuw besluit van de Vlaamse Regering betreffende de herziening van de procedure voor de academische erkenning van buitenlandse diploma's. Het is onze bedoeling de procedure te vereenvoudigen en te versnellen.

We willen onder meer op niveaugelijkwaardigheid in plaats van op opleidingsgelijkwaardigheid inzetten. In het geval een niveaugelijkwaardigheid gaat het om het niveau van een opleiding. Voor het hoger onderwijs betreft het dan de bachelor- en masterniveaus.

Daarnaast willen we de experts rechtstreeks consulteren. Nu zijn we verplicht drie onderwijsinstellingen om advies te vragen. Dit huidig systeem is onwerkbaar en zorgt mee voor de lange doorlooptijden. De instellingen leveren de adviezen immers niet of te laat af.

We zouden misschien beter de meest geschikte experts in functie van de concrete vraag over gelijkwaardigheid aanduiden om een advies met betrekking tot de gelijkwaardigheid te formuleren.

De persberichten van de voorbije weken leken te suggereren dat artsdiploma's in het buitenland, meer bepaald in Duitsland en in Groot-Brittannië, meteen zouden worden erkend. Dat klopt niet. In alle landen moet een procedure worden doorlopen. Dit neemt steeds een bepaalde tijd in beslag. De kwaliteitsbewaking is steeds de reden.

Dit is ook het geval in Duitsland en in Groot-Brittannië. Nergens wordt een diploma holderdeholder erkend. Indien er achteraf een probleem met de medische verantwoordelijkheid zou ontstaan, zouden immers vrij veel vragen worden gesteld. We moeten dan ook een evenwicht tussen de procedure en de kwaliteitsbewaking tot stand brengen.

Ik zal even toelichten welke regeling in Groot-Brittannië van toepassing is. De houders van een artsdiploma waarop de Europese richtlijn 2005/36 niet van toepassing is, moeten de Professional and Linguistic Assessment Board-test (PLAB-test) afleggen. Ze komen hiervoor enkel in aanmerking indien ze een certificaat van een International English Language Testing System (IELTS) hebben dat niet ouder dan twee jaar is en indien ze over een aanvaardbare medische kwalificatie beschikken. Die opleidingen zijn in een Avicenna-databank opgeslagen. Bovendien moeten die opleidingen een minimale studieduur kennen. Bepaalde buitenlandse artsdiploma's zijn bij voorbaat uitgesloten.

De PLAB-test bestaat uit een schriftelijk gedeelte en een praktijkgedeelte. De test kost 692 euro. Vluchtelingen kunnen het eerste gedeelte tweemaal gratis afleggen en kunnen een

korting op de prijs van het tweede gedeelte krijgen. De plaatsen voor het tweede gedeelte zijn overigens beperkt.

Na het slagen in een PLAB-test kunnen de houders van een buitenlands artsendiploma in een ‘approved medical setting’ werken. Indien ze na twaalf maanden positief worden beoordeeld, kunnen ze een full registration als arts aanvragen. Dat verloopt met andere woorden niet holderdebolder.

Ik zal ook even toelichten hoe de procedure in Duitsland verloopt. In eerste instantie wordt nagegaan of de houder van een buitenlands artsendiploma waarop de Europese richtlijn niet van toepassing is een opleiding heeft gevolgd die substantieel van de Duitse artsenopleiding verschilt. Indien substantiële verschillen worden vastgesteld, moet hij een examen afleggen. Dit examen wordt georganiseerd door de Bezirksregierung van de plaats waar hij zich als arts wenst te vestigen.

Om aan het examen te mogen deelnemen, moet iemand eerst aantonen dat hij de Duitse taal op niveau 2 van het Europees referentiekader voor Talen (ERK) beheerst. De kostprijs van de test is afhankelijk van het individueel dossier en van de voorwaarden die de Bezirksregierung oplegt.

De vierde vraag van mevrouw Zamouri betreft een federale bevoegdheid. Ik kan melden dat bij de beoordeling van de gelijkwaardigheid van een buitenlands diploma rekening kan worden gehouden met de verworven beroepservaring. Op dit vlak is soms wel enige voorzichtigheid geboden.

Wat de laatste vraag betreft, heb ik daarnet al vermeld dat we al een tijdje aan een nieuw besluit van de Vlaamse Regering werken. De materie is echter niet zo gemakkelijk. We voeren gesprekken met de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) over de herziening van de procedure. Een van de gesprekspunten is de taal. Aangezien ik net heb geschetst wat op dit vlak in het buitenland gebeurt, is het duidelijk dat enige omzichtigheid geboden is.

We willen nagaan of het inschalingsexamen niet door een begeleide stage in een ziekenhuis kan worden vervangen. Op die manier kan de betrokkene zijn competenties in de praktijk aantonen. We staan open voor een andere beoordelingswijze. We letten hierbij echter altijd op de kwaliteit. We zullen dat ook met de instellingen moeten bespreken.

Volgens mij heb ik alle vragen gedetailleerd beantwoord. Het is niet zo gemakkelijk. Ik wil tot slot nog een voorbeeld aanhalen. We hebben met de Nederlandse overheid afgesproken de gelijkwaardigheden op te lijsten. Nederland is geen exotisch of verafgelegen land. Ze spreken daar dezelfde taal. Toch blijkt dit heel wat voeten in de aarde te hebben. De VLIR heeft fundamentele opmerkingen bij de op te stellen lijst die tot een automatische gelijkwaardigheid zou moeten leiden. Om die reden zullen we nu weer een andere werkwijze hanteren. De Nederlanders hebben hun regelgeving aangepast. Hierdoor kunnen we, na twee jaar aandringen, anders te werk gaan. Het is allemaal niet zo evident. We werken aan een nieuw besluit van de Vlaamse Regering. Mevrouw Zamouri zal ongetwijfeld vragen wanneer het klaar zal zijn.

Mevrouw Khadija Zamouri: Ik zal dat nu niet vragen. *(Opmerkingen)*

Binnenkort is er een interessante vergadering over de erkenning van buitenlandse diploma's. Ik wil afwachten wat er tijdens die vergadering wordt gezegd. *(Opmerkingen)*

In Duitsland en in Groot-Brittannië gaat het relatief snel. Hier duurt het blijkbaar nog veel langer. Dat kan jaren duren. Tegen dan is het inburgeringstraject al afgelopen. Het gebeurt ginds niet holderdebolder. Mensen moeten niet gewoon een papiertje tonen en mogen dan binnen. Ik ben ook niet van gisteren. Ik begrijp wat de gevoeligheden zijn. De structuren in het onderwijs zijn anders in Kigali. Ze zijn daarom niet slechter. We moeten dat steeds goed afwegen. De kwaliteit blijft daarbij het belangrijkste.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Het is een goede zaak dat er een besluit van de Vlaamse Regering komt om het traject in te korten. Daar vragen we al jaren om. Ik hoop dat dit besluit van de Vlaamse Regering de nodige impact zal hebben.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Om het traject eventueel te verkorten, hoop ik dat men gebruik maakt van het principe van de precedenten, als men al eens een opleiding van een bepaalde universiteit in een bepaald land een goedkeuring heeft gegeven. Nu keert dat elke keer terug. Men vraagt telkens opnieuw adviezen voor dezelfde diploma's van dezelfde landen. Zo kan men al tijdswinst boeken.

Minister Pascal Smet: Dat is een zeer terechte opmerking. Op een eerdere vraag heb ik al geantwoord dat het oprichten van een precedentendatabank een van de opties is.

De voorzitter: Avicenna was een joods filosoof levende en werkende in het kalifaat van Córdoba, dat toen stukken toleranter was dan het christendom. De zaken kunnen veranderen, niet altijd ten goede. Het zal waarschijnlijk een afkorting zijn, zoals Erasmus.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Ann Brusseel tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de conceptnota over de capaciteitsmiddelen 2013 - 795 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Minister, op woensdag 30 januari maakte de Vlaamse Regering bekend dat ze 39 miljoen euro uittrekt voor bijkomende plaatsen in het lager onderwijs in Antwerpen, Asse, Brussel, Denderleeuw en Gent. De Vlaamse Regering trekt echter geen middelen uit voor andere gemeenten die ook met capaciteitsproblemen worstelen, zoals Mechelen en Leuven. Ook het gemeenschapsonderwijs (GO!) en de koepels stellen dat de uitgetrokken middelen niet zullen voldoen op termijn. Men betreurt daarenboven dat er niet wordt gesproken over een plan dat op lange termijn de problemen van het tekort aan plaatsen in ons onderwijs moet aanpakken.

Verschillende lokale besturen stellen zich terecht vragen bij de keuzes van de Vlaamse Regering inzake capaciteitsmiddelen, met name waarom de ene gemeente bij de onderwijsminister wel gehoor vindt en de andere niet. Het valt immers op dat het voorziene budget voor Asse van 5 miljoen euro en Denderleeuw van 2 miljoen euro in verhouding tot hun inwonersaantal wel stevig is, maar dat het voor de steden Brussel met 6 miljoen euro, Antwerpen met 20,1 miljoen euro en Gent 24 miljoen euro een pak minder is dan men in die steden gevraagd had. Dat doet vragen rijzen over de criteria die gehanteerd worden voor het toekennen van de middelen aan de gemeenten.

De conceptnota stelt het volgende inzake capaciteit: "Capaciteit in deze nota moet dan ook gelezen worden als de nood aan bijkomende plaatsen in bestaande of nieuwe scholen; een nood ontstaan ten gevolge van een toename van het aantal leerlingen en bekeken op de totaliteit van het grondgebied van de gemeente." Als het grondgebied van de gemeente een belangrijk criterium is, minister, hoeft het niet te verbazen dat Asse en Denderleeuw aanzienlijke bedragen binnenhalen in vergelijking met Brussel of dat Mechelen niet in aanmerking komt voor extra middelen.

Nochtans hebben de inwoners van al deze gemeenten hetzelfde probleem: er is geen plaats meer voor hun kind op een school in hun buurt, op wandelafstand. Dan bekijk je het dus op wijksschaal, minister. Alleen wordt dat voor de gemeente Asse wel gecompenseerd en voor Mechelen niet, want ergens binnen het grondgebied van de fusiegemeente Mechelen is er wel

plaats. U begrijpt wat ik bedoel: de afstand die mensen moeten afleggen wanneer ze geen school vinden in de buurt is niet noodzakelijk groter, alleen wordt dat in een kleine gemeente wel in rekening gebracht en in een grote gemeente niet.

De middelen die nu gereserveerd zijn voor het Brusselse onderwijs staan niet in verhouding tot de noden. Ook Brussel heeft eerder al een bedrag gekregen, inderdaad, maar de bevolking blijft toenemen. Bovendien is een van de oorzaken van het stijgende leerlingenaantal in de gemeenten Asse, Halle en Grimbergen precies het tekort aan plaatsen in het Brusselse Nederlandstalige onderwijs. Uit de tabellen die u aan uw conceptnota van eind januari hebt toegevoegd, kan men opmaken dat er inderdaad kleuters die in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest wonen, naar school gaan in die gemeenten.

Minister, veronderstelt u dat het probleem van de verhoogde toestroom van Brusselse leerlingen in de randgemeenten zoals Asse kan worden opgelost door bijkomend budget over de randgemeenten te verspreiden? Hoe wordt bepaald welke gemeente voorrang heeft bij het toebedelen van bijkomende middelen? Wordt het tekort aan plaatsen in een bredere geografische context bekeken, met andere woorden: bent u daartoe bereid? Of blijft de Vlaamse Regering vasthouden aan het criterium van de fusiegemeenten? Trekt u bijkomende middelen uit voor Brussel, zo ja, wanneer? Wordt of werd er over de capaciteitsproblemen in Brussel nog overleg gepleegd met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC), de Franse Gemeenschap en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest? Indien ja, wanneer? Indien dit al gebeurd zou zijn, minister, kunt u mij zeggen welke resultaten het heeft opgeleverd? Trekt u bijkomende middelen uit voor Mechelen, zo ja, wanneer?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Het meeste is hierover al gezegd, denk ik, voorzitter.

Uiteraard mag men niet blind zijn voor de in- en uitstroom van leerlingen in en uit een bepaalde gemeente of stad, zeker als zich in de betrokken gemeente of stad een capaciteitsprobleem voordoet. Dit is een van de vele factoren die een accurate en objectieve berekening van de capaciteitsbehoeften bemoeilijken. Daarom is in de conceptnota over de capaciteitsmiddelen 2013, waarnaar u verwijst, ook een beeld opgenomen van de schoolkeuze en de herkomst van de leerlingen in de betrokken gemeenten.

Specifiek voor Asse kunt u uit deze tabellen afleiden dat er inderdaad een instroom is van kleuters uit Brussel: 4,5 procent van het totale aantal kleuters in Asse is afkomstig uit Brussel. Tegelijk, mevrouw Brusseel, kiest 5,2 procent van de kleuters die in Asse wonen, ervoor om naar school te gaan in Brussel. De netto-instroom in Asse bedraagt dan min 10,7 procent, wat het laagste percentage is van alle betrokken gemeenten. In die zin wens ik de 'toestroom van Brusselse leerlingen', zoals u dat noemt, toch wel enigszins te nuanceren. Op basis van de gehanteerde selectiecriteria bleek zowel Asse als Brussel in aanmerking te komen voor extra capaciteitsmiddelen. Het is dus mijns inziens eerder een en-en-verhaal, dan geld geven aan één gemeente om het probleem van een andere gemeente op te lossen.

Zoals in de conceptnota uitgebreid wordt toegelicht, is het niet evident om een objectieve vergelijking te maken tussen de capaciteitsbehoeften in verschillende gemeenten, gezien de veelheid aan factoren die een rol spelen in de capaciteitsproblematiek. Daarom heeft de Vlaamse Regering getracht gebruik te maken van de bevolkingsprognoses, inschrijvingsgegevens en lokaal verzamelde en centraal aangeleverde capaciteitsramingen. Op basis daarvan werd de actuele ratio inschrijvingen/capaciteit berekend, op basis van de inschrijvingen op 1 februari 2012, en werd de marge tussen de beschikbare capaciteit en de ingeschreven leerlingen in de toekomst geraamd, de zogenaamde 'capaciteitsindicator'.

U lijkt in uw inleiding te vergeten dat je bij de capaciteitsmiddelen rekening moet houden met alle middelen die we in 2010, 2011 en 2012 hebben gegeven. Dat heeft de heer Goris ondertussen ook al toegeven. Je kunt beter niet antwoorden als je 's morgens om zeven uur voor een interview wordt gebeld. Een jaar staat niet alleen. Je hebt voorgaande jaren.

Mechelen heeft dit jaar misschien geen geld gekregen, maar vorig jaar wel. Ik ben bijzonder benieuwd hoeveel plaatsen daarmee gemaakt zijn.

Het is dus een en-enverhaal. Om de capaciteitsmiddelen te verdelen houden we uiteraard rekening met de gegevens per fusiegemeente of -stad. U zegt dat er in de wijk geen plaats meer is, maar, mevrouw Brusseel, ik denk dat de tijd voorbij is dat we iedereen kunnen garanderen dat er in de school vlakbij een plaats is, gewoon om redenen van ruimtelijke ordening. Dat heb ik drie jaar geleden al gezegd. U gaat toch geen wijken platgooien om er plotseling een school te bouwen. Vanuit het oogpunt van ruimtelijke ordening kan het gewoon niet. Je moet een redelijke afstand in acht nemen en een redelijke afstand is ook een criterium dat we meenemen.

De stad Gent is daar een heel mooi voorbeeld van. In de eigenlijke stad Gent is de situatie problematisch, maar het effect wordt uitgevlakt wanneer men de cijfers voor de hele fusiestad Gent bekijkt. Natuurlijk is de geografie van Gent anders dan die van Asse of een andere gemeente. Je moet dat dus weer geval per geval bekijken. Je kunt niet zeggen dat er een capaciteitsprobleem is als er op 100 meter afstand geen school is. Dat is een beetje wat u zegt.

Mevrouw Ann Brusseel: Excuseer, het gaat niet over 100 meter. Een wijk kan groot zijn. Neem de oppervlakte van de fusiegemeente Mechelen. Stel dat u in het centrum van Mechelen woont en daar geen plaats hebt, maar er is plaats in Muizen, dan moet u niet 200, 300 of 500 meter wandelen, dat is wel iets anders, minister.

Minister Pascal Smet: U verwijst naar Brussel. Ik zal dat binnenkort nog eens gedetailleerd uiteenzetten. We hebben in de afgelopen drie jaar 29,2 miljoen euro extra gegeven aan Brussel. Een deel van het geld is zelfs nog niet uitgegeven. We hebben geld moeten heralloceren om daar toch aan te komen. Natuurlijk doen we dat samen met de Vlaamse Gemeenschapscommissie. De VGC is een ondergeschikt bestuur van Vlaanderen en krijgt middelen van Vlaanderen. We hadden een afspraak gemaakt. Er was een overschot, er is een fonds opgericht voor onderwijs, het is nogal evident dat er geld naartoe gaat. Daar houden we allemaal rekening mee als goede beheerder.

Er is helaas geen overleg meer geweest met de Franse Gemeenschap. Uw partijgenoot – nummer twee in de Brusselse Regering – heeft ook geprobeerd om dat tot stand te brengen. Hij is daar zoals u weet ook niet in geslaagd. Wij ook niet. We zijn vragende partij maar aan Franstalige kant is dat blijkbaar niet het geval, nochtans blijven wij onze hand voortdurend opnieuw uitsteken. We willen nog altijd rond de tafel gaan zitten en het verleden vergeten en vergeven. Dat is het katholieke deel in mij. Maar goed, we komen niet tot een vergadering, terwijl ik dat wel zou willen.

Ik kan niets nieuws vertellen over de middelen. We zijn een objectieve en doorgedreven monitoring aan het doen en zetten die voort in de komende weken. Dan zullen we nagaan of er extra middelen nodig zijn voor 2013. Dan zullen we die bij de begrotingscontrole vastleggen. Ik begrijp de vraag van de gemeenten om het bedrag voor 2014 en 2015 te kennen zodat ze makkelijker kunnen plannen. Dat is een terechte opmerking. We nemen dat idee mee naar de begrotingsbespreking en -controle in het voorjaar en naar de begrotingsopmaak in het vroege najaar.

Ik denk dat dit een genuanceerd gegeven is, en liefst ook een genuanceerde en niet-populistische benadering. Ik zeg niet dat u dat doet.

Mevrouw Ann Brusseel: Ik dank u voor uw antwoord, minister. Inderdaad, de in- en uitstroom in Brussel vergt een genuanceerde kijk op de zaken. Het is een en-enverhaal. Daarom had ik zo mijn vragen bij die bizarre verhouding tussen het inwonersaantal van kleinere gemeenten en de problematiek in Brussel.

U zult onderzoeken of er nog geld nodig is. Minister Vanhengel heeft u daar al bij geholpen. Er is nog geld nodig. Hij zegt u zelfs heel netjes hoeveel. In de volgende legislatuur zal Vlaanderen minstens 25 miljoen euro moeten plannen voor de bouw van Nederlandstalige basisscholen in Brussel om aan de huidige vraag te voldoen.

Zoals u weet – u hebt dat mee goedgekeurd toen u VGC-collegelid was –, hebt u de eerste aanzet gegeven – men heeft er in Brussel allang aandacht voor – om te investeren in het

Nederlandstalig onderwijs. Om de Brusselnorm die in de regeringsverklaring staat, te halen, is het absoluut nodig om te voldoen aan deze vragen.

Ik heb uit uw antwoord niet kunnen afleiden of er voor Mechelen bijkomende middelen zullen zijn. Ik kan u zeker zeggen, minister, dat er een capaciteitstekort is in die stad. Het is geen evidentie om van de ene wijk naar de andere te gaan. U bent als politicus toch ook voorstander van leefbare steden? U hebt daar inspanningen voor geleverd in Brussel. Het is niet goed dat mensen voor elke verplaatsing de auto nemen.

Door het systeem van fusiegemeenten voor de berekening van bijkomende capaciteit, worden de afstanden vaak groter. Wie in Mechelen woont, en geen plaats vindt in een school in het centrum, moet zijn koters in de auto stoppen en ze elke morgen naar Muizen of Leest brengen. Het is haast niet doenbaar om met een kleuter of twee die afstand te fietsen, of het zou een heel dappere ouder moeten zijn. Ik zou mijn kinderen niet aan dergelijke risico's willen blootstellen.

Ik neem aan dat men vanuit het oogpunt van Ruimtelijke Ordening niet zomaar gebouwen gaat platgooien. Het is juist de moeilijke taak van politici om naar redelijke en coherente oplossingen te zoeken binnen onze steden. Wil men leefbare steden waar veel fietsers en voetgangers aanwezig zijn, dan moeten er in de stadskernen voldoende voorzieningen zijn. Ik denk niet alleen aan kleuter- en basisscholen, maar ook aan crèches. We moeten daar de nodige investeringen voor doen, ook al is dat redelijk moeilijk.

U wilt zien of de middelen die vrijgemaakt zijn voor bepaalde gemeenten al uitgegeven zijn. In Brussel staan de projecten in de steigers. Een project moet eerst worden besproken; er moet een plaats worden gevonden; er moet een bouwvergunning komen. Dat is niet van de ene dag op de andere allemaal in orde. Ik hoop dat u niet wou insinueren dat men die middelen niet echt zal gebruiken, of toch niet onmiddellijk omdat het toch niet zo dringend is.

Minister Pascal Smet: Natuurlijk niet. U hebt een grote fantasie, mevrouw Brusseel.

Mevrouw Ann Brusseel: Ik ben vooral zeer ongerust, minister. U toch ook? (*Instemming*)

De berichten in de pers stellen niet alle ouders gerust. Ik hoop dat u in de komende maanden, zeker bij de budgetcontrole, alle ouders, directies en scholen zult kunnen geruststellen dat er genoeg plaatsen zullen zijn.

Wat de provisies voor de komende jaren betreft: ik denk dat het volstaat om te kijken naar de demografische cijfers. Zo kunnen we weten wat we moeten doen, ook op langere termijn. (*Opmerkingen van de heer Boudewijn Bouckaert*)

Ja, ze zakken. Maar ons secundair onderwijs zal over enige jaren ook een capaciteitstekort hebben. Daar moeten we waakzaam voor zijn, minister.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Minister, u gaat de noden bekijken tegen de begrotingscontrole. U bent bezig met de herallocaties en dergelijke. Hoe ver kan het departement Onderwijs nog gaan inzake herallocaties?

Minister Pascal Smet: Al het geld voor de capaciteit is nieuw geld geweest. Wat ik bedoelde: in Brussel hadden we 6 miljoen euro voor een school vrijgemaakt. Dat geld is nog niet uitgegeven. Er is nochtans meer capaciteit nodig, dat geeft mevrouw Brusseel ook aan. Het duurt soms langer, dat klopt. Wij hebben het jaar per jaar bekeken. We hadden dat geld misschien elders kunnen besteden in deze budgettaire krappe tijden.

Natuurlijk is er met de VGC een afspraak gemaakt. Dat is niet hetzelfde als 'te hulp schieten'. Dat is een taak. Het is een gezamenlijke opdracht.

De heer Wim Wienen: Op dit moment hebt u al een behoorlijk zicht – geen details – op de begrotingscontrole. We weten zeer goed dat we er met de nota die we enkele weken geleden in de plenaire vergadering hebben besproken, niet zullen komen. Als de Vlaamse Regering

bij haar standpunt blijft dat een en ander uit het budget van Onderwijs zelf moet komen, en als er geen verschuivingen zijn tussen de budgetten van andere departementen ...

Minister Pascal Smet: Voor capaciteit is nog nooit geld uit het budget van Onderwijs gekomen. Het is altijd extra geld geweest. Die 108 miljoen euro die we tot hier toe uitgegeven hebben, is altijd nieuw geld geweest.

De heer Wim Wienen: Het probleem blijft toch dat met wat er nu is, het niet zal gaan.

Minister Pascal Smet: Dan zullen we nieuw geld moeten vinden.

De heer Wim Wienen: Men weet op voorhand dat er bij de begrotingscontrole een groot probleem zal zijn. Bart De Wever heeft in de plenaire vergadering al duidelijk gezegd dat, als de begrotingscontrole eraan komt, Antwerpen sowieso opnieuw aan uw deur zal staan.

Mevrouw Ann Brusseel: Ik weet niet of het goed is dat bepaalde steden en gemeenten moeten wachten tot de begrotingscontrole om er zeker van te zijn dat de kinderen een plaats in de scholen zullen hebben. Dat is absoluut niet geruststellend.

Minister Pascal Smet: Mevrouw Brusseel, het is de voorgaande jaren gelukt. Er is een coalitiewissel in Antwerpen. Ik zie geen enkele reden waarom het niet opnieuw zou lukken. De voorgaande jaren hebben ze hun geld later gekregen en moesten projecten later worden opgestart dan nu. Ik zie dus geen enkele reden waarom het niet zou lukken.

De heer Wim Wienen: In Antwerpen hebben ze natuurlijk heel wat geld voorgeschoten.

De voorzitter: We gaan het niet laten ontaarden in een Antwerpse gemeenteraad.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Katleen Martens tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het gebrek aan steun voor gepeste leerkrachten
- 803 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over leerkrachten die het voorwerp zijn van pestgedrag
- 834 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Voorzitter, minister, collega's, in Klasse verscheen eind januari 2013 een artikel met drie getuigenissen van leerkrachten die door de negatieve pestende houding van de leerlingen het lerarenberoep achter zich gelaten hebben.

Daarmee was de kous niet af. De meesten van hen blijven kampen met psychische problemen, leert ook een rondvraag bij psychologen, huisartsen en psychiaters. Het was een klein artikel in Klasse, maar het was ook een symptoom van een grote malaise in het onderwijs en tevens een groot signaal van de alarmbel.

Aangevochten uitsluitingen, aangevochten attesten, vandaag weggepeste leerkrachten. Is de slinger van de krachtverhouding tussen leerling en leerkracht vandaag te ver doorgeslagen in de verkeerde richting? De egocentrische attitude van de leerlingen, hierin aangemoedigd door de moderne pedagogieën en de meer algemene straffeloosheid die een hele generatie en tijdsgeest kenmerkt, uit zich in gedragingen op school waartegen individuele leden van het schoolteam niet opgewassen blijken.

U zoekt naar verklaringen waarom er zoveel starters in het onderwijs het voor bekeken houden. Deze houding van onze jeugd speelt daar zeker ook een factor in. Lesgeven op zich

is leuk, maar de respectloosheid en grenzeloosheid, schaamteloosheid van onze jeugd nekt zelfs de meest enthousiaste leerkracht.

Minister, bent u van oordeel dat de middelen van de directies om leerkrachten op te vangen volstaan? Plant u maatregelen ter ondersteuning, en welke? Het lijkt soms de vorm aan te nemen van een ‘taboe’ over dit aspect van de onderwijswereld. Bent u van oordeel dat er voldoende ruimte is op beleidsniveau, bestuursniveau en op de werkvloer zelf om een antwoord te bieden op deze problematiek?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, minister, collega’s, ik sluit me graag aan bij de vraag naar aanleiding van een artikel in Klasse.

In het bijzonder ging het over leerkrachten die het voorwerp zijn van pestgedrag door leerlingen of door collega’s. Uit een studie van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) blijkt dat 18 procent van de leerkrachten gepest wordt op school. Het is de vzw Limits die in opdracht van het Departement Onderwijs en Vorming het Steunpunt Ongewenst Gedrag op School verzorgt. In het antwoord van een schriftelijke vraag van mij stelde u: “De bekendmaking van de werking van het Steunpunt Ongewenst Gedrag op School verloopt via verschillende kanalen waaronder Klasse, Leraren- en Schooldirect, de website antisociaal gedrag van het departement Onderwijs en Vorming en de website van het Vlaams Netwerk Kies Kleur tegen Pesten. Ook op studiedagen wordt de werking van het steunpunt bekendgemaakt. Bovendien heeft Limits ook een eigen website waarop de werking van het steunpunt uit de doeken wordt gedaan. Tot slot is Limits ook verplicht om haar werking bekend te maken bij de pedagogische begeleidingsdiensten en met hen verder af te stemmen.”

Toch kreeg Limits vorig schooljaar maar 84 meldingen van leraren die geconfronteerd werden met ongewenst gedrag door collega’s (77 meldingen) of leerlingen (7 meldingen). Zij wijten dit onder meer aan de taboesfeer die ook vandaag nog rond dit thema hangt. De drempel om hulp te zoeken is te hoog. Het wordt gezien als een teken van zwakte.

In de commissievergadering van 3 maart 2011 ondervroeg ik u eveneens over dit probleem. U antwoordde toen het volgende: “Het schoolbestuur is het best geplaatst om het aan te pakken. In de constructie ligt de verantwoordelijkheid ook daar. De scholen hebben taken en plichten om een preventief en een curatief beleid te voeren. Hierbij moeten ze zich laten bijstaan door een preventieadviseur psychosociale aspecten en eventueel vertrouwenspersonen. Indien het slachtoffer beslist een met redenen omklede klacht in te dienen, moet dit gebeuren bij de preventieadviseur psychosociale aspecten. Er kan ook een klacht worden ingediend bij de politie, op basis waarvan dan een onderzoek wordt gestart.” Maar net dat blijkt vaak een probleem. Vaak zijn de schoolbesturen, al dan niet rechtstreeks, betrokken partij en krijgen slachtoffers maar weinig steun van hun directeur en/of andere collega’s. Wanneer het gaat om pestgedrag vanwege collega’s, ligt dit vanzelfsprekend nog moeilijker. Dat blijkt uit de verhalen die we konden lezen in Klasse voor leraren, maar ook uit heel veel individuele getuigenissen waarmee ik word geconfronteerd.

Minister, hebt u weet van deze cijfers van de SERV? Van wanneer dateren ze? Is er een verdere opsplitsing gemaakt van deze cijfers, bijvoorbeeld naar geslacht, regio, onderwijsniveau? Welke verklaringen ziet u voor de grote kloof tussen enerzijds het hoge aantal leerkrachten dat aangeeft slachtoffer te zijn van pestgedrag en anderzijds het relatief lage aantal meldingen bij het Steunpunt Ongewenst Gedrag op School? Zult u nog verdere initiatieven nemen om scholen te sensibiliseren rond deze problematiek en de drempel naar hulpverlening voor leerkrachten nog verder te verlagen?

De voorzitter: Zijn er nog moedigen?

Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: ‘Inter Gallos Belgae fortissimi sunt.’ Het betoog van mevrouw Martens deed me aan een ander zinnetje in het Latijn denken: ‘o tempora, o mores’. U verwees uitvoerig naar de nieuwe gewoontes en zeden van de jeugd van tegenwoordig. Ik moet u zeggen dat Cicero er op net dezelfde manier over dacht en ook Socrates deed in zijn tijd al zijn beklag over de manieren van de jeugd van tegenwoordig. Ik denk dat pesten – een vorm van psychologisch geweld – van alle tijden is en dat je er heel adequaat op moet reageren. Ik ga niet ontkennen dat er leerlingen zijn die onder elkaar en tegenover leerkrachten pestgedrag vertonen. Ik denk niet dat u dat moet wijten aan het klimaat van straffeloosheid en aan het gebrek aan repressie.

Mijn bijkomende vraag gaat over de taak van de preventieadviseur. Het staat mij voor de geest dat de preventieadviseur psychosociale aspecten moet worden aangesteld door de school zelf. Maar als de pester de directeur of een deel van de leerkrachten zelf is – en die problematiek komt frequent voor – en als ze de klacht van het slachtoffer niet gegrond vinden, wordt er dan prioriteit gegeven aan het aanstellen van die preventieadviseur? Kan die preventieadviseur dan in alle objectiviteit zijn werk doen? Die vragen stel ik mij. De problematiek is ernstig. Onderwijs is een van de sectoren waar bij uitstek behoorlijk veel wordt gepest, terwijl we net verlangen dat het onderwijs leerlingen leert om niet te pesten. Minister, u kreeg daar al vaak vragen over. Mijn vraag gaat dus over het uitsluiten van mogelijke partijdigheid en belangenvermenging van de preventieadviseur. Kan die zijn werk doen zoals het hoort? Is die onafhankelijk genoeg?

De heer Boudewijn Bouckaert: In mijn tijd bestond er geen pestgedrag van leerlingen. In mijn tijd bestond het uit met de voeten spelen van de leraar. Ik heb dat zes jaar op grote schaal gedaan in het college, samen met andere leerlingen. Het is zeker geen nieuw fenomeen. Het is een normaal fenomeen dat jongeren zich dikwijls op de grens gedragen en de leraren testen hoever ze kunnen gaan. Het hoort er voor een deel bij.

De vraag is alleen of de situatie is verslechterd. Is het veel erger dan vroeger? Maakt dit het beroep van leraar steeds onaantrekkelijker? Dat zijn relevante vragen. Pestgedrag kun je niet vermijden. Jongeren testen graag taboes uit en overtreden graag taboes. Dat kun je nooit uitschakelen. De vraag is of er een evolutie is die de school onleefbaar maakt. Minister, hebt u weet van vergelijkende studies die deze evolutie aantonen? Als dat niet het geval is, moeten we daar niet te veel aan doen. Dan moeten we de directies en de schoolteams hun werk laten doen. Er is ook de vzw Limits. Er zijn instrumenten. Maar bij een verslechtering moeten we ons daarover beraden.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Ik was eigenlijk niet van plan om iets te zeggen, maar, mijnheer Bouckaert, ik vind uw redenering toch eigenaardig. U zegt dat het van alle tijden is en dat u dat ‘met de voeten spelen’ noemt. Wat ook van alle tijden is geweest, is dat kinderen elkaar pesten. Dat is ook niet nieuw. Klasgenootjes worden gepest. Maar dan vraag ik mij af waarom onder meer deze Vlaamse Regering inspanningen levert met allerlei acties die moeten duidelijk maken dat pesten niet wenselijk is, waarom de kinderrechtencommissaris daar aandacht aan besteedt, en waarom zelfs de site van Ketnet daarin de nodige middelen investeert. Blijkbaar mag het pesten van kinderen onder elkaar niet, maar het koeioneren van leerkrachten mag wel. Ik vind dat een eigenaardige redenering.

De heer Boudewijn Bouckaert: Het is te zien hoe ver het allemaal gaat. Pesten tussen kinderen en niet-correct gedrag ten opzichte van leraren zou ik niet op gelijke hoogte stellen. Bij jongeren is er altijd een tendens om tegen het gezag op te treden. Ergens is dat een fenomeen dat je altijd een beetje zult hebben in de scholen. Je moet daarmee omgaan. Je zult dat nooit volledig kunnen uitroeien. De grote vraag is of dit de school onleefbaar maakt. Mevrouw Martens geeft met haar vraag de indruk dat de laatste tijd de wereld als het ware aan het ineensinken is. Misschien is dat zo. Maar de vraag is of daar cijfers over bestaan.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik ben van mening dat een directeur momenteel als leidinggevende van een school samen met zijn schoolbestuur al heel wat mogelijkheden heeft om pestgedrag bij zijn personeel aan te pakken. Toch wil ik hen hier nog verder in ondersteunen en werk ik aan een aantal maatregelen, die trouwens ook al deel uitmaken van het loopbaandebat.

In eerste instantie bekijken we voor onderwijs de haalbaarheid van een Work Ability Index. Dit instrument laat werkgevers en werknemers toe om iemands inzetbaarheid nauwkeurig in kaart te brengen, het gaat met andere woorden na in welke mate een werknemer zowel lichamelijk als geestelijk in staat is om zijn huidig werk uit te voeren. Het gaat om een vragenlijst die de lichamelijke en psychische eisen van het werk, de gezondheidstoestand, de vitaliteit en het prestatievermogen van werknemers meet.

Daarnaast laat ik momenteel ook een plan van aanpak opstellen met betrekking tot de preventie van psychosociale problemen. Dit plan zal verschillende acties omvatten waarmee we zowel schoolbesturen, schooldirecties als leerkrachten beter kunnen informeren en sensibiliseren. In dat kader hebben we al een eerste concreet initiatief genomen. We organiseren binnenkort samen met de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg infosessies ten behoeve van de schoolbesturen en schooldirecties. Tijdens die infosessies zal uitvoerig worden stilgestaan bij de wet op welzijn en in het bijzonder bij het tegengaan van psychosociale belasting, waaronder dus ook het tegengaan van ongewenst gedrag valt. Daarbij zal uitvoerig worden ingegaan op de verantwoordelijkheden en de opdrachten van eenieder om op school ongewenst gedrag tegen te gaan en aan te pakken.

Ik ben mij ervan bewust dat dit aspect heel gevoelig ligt en dat schoolbesturen op dat vlak heel wat op zich af zien komen. Door het ontwikkelen van de al genomen nieuwe maatregelen proberen we hen te ondersteunen zodat ze stap voor stap een antwoord kunnen bieden aan die problematiek. Ook hier denk ik dat de grotere, professionele schoolbesturen een antwoord kunnen bieden. Dit zal een betere, georganiseerde ondersteuning van de directeur en dus een sterk en professioneel uitgebouwd schoolbestuur vergen, dat over meerdere scholen kan gaan als er een problematiek is binnen een scholenassociatie. Dan is het gemakkelijker als er iemand op een ander niveau voor al die scholen die problematiek kan aanpakken.

Ik heb net als iedereen akte genomen van de cijfers die in de media zijn verschenen over leerkrachten die gepest worden op school. Ik heb laten uitzoeken hoe dit onderzoek tot stand is gekomen. Een van de maatregelen van het Pact 2020 beoogt om meer mensen op actieve leeftijd een volwaardige job te bezorgen, maar ook dat de kwaliteit van de jobs verbetert. Om die kwaliteiten, de werkbaarheidsgraad, cijfermatig in beeld te brengen, ontwikkelde de Stichting Innovatie & Arbeid de ‘werkbaarheidsmonitor’. In 2004 werd een eerste meting uitgevoerd bij een representatief staal van Vlaamse werknemers. De tweede meting werd uitgevoerd in 2007 en een derde in 2010. Op basis van de werkbaarheidsenquête in 2010 werden het onderwijzend personeel en de andere werknemers met elkaar vergeleken volgens de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en gezinssituatie. De vergelijking van beide populaties voor een reeks arbeidsgerelateerde variabelen zoals ongewenst gedrag op het werk – met onder meer pesten – gebeurt evenwel niet volgens die achtergrondkenmerken, maar alleen op het niveau van de beroepsgroepen. Op de vraag “Hoe dikwijls had u in de afgelopen twaalf maanden op het werk te maken met pesten?” antwoordde 15,4 procent van de onderwijsmedewerkers dat ze sporadisch werden gepest en 3,8 procent antwoordde dat ze regelmatig werden gepest. Verhoudingsgewijs werden meer onderwijsmedewerkers (19,2 procent) dan andere werknemers (13,8 procent) met pestgedrag geconfronteerd.

De oorzaak van het relatief lage aantal meldingen bij het Steunpunt Ongewenst Gedrag op School kan mijn inziens te vinden zijn bij het feit dat er daarnaast nog heel wat verschillende kanalen zijn via dewelke een leerkracht ongewenst gedrag kan melden. Ik denk aan de vertrouwenspersonen, de preventieadviseurs en andere bemiddelingsdiensten die schoolbesturen inschakelen of kunnen inschakelen.

Nogmaals, het is in de werkomgeving dat je dit moet aanpakken. Dat is de school. Wij kunnen ondersteunen. Wij doen daartoe het nodige en zullen nog meer doen.

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Ik heb mijn vraag gesteld vanuit een grote bezorgdheid. Als leerkrachten uit het onderwijs stappen vanwege het pestgedrag van onder andere leerlingen, denk ik niet dat men de problematiek moet minimaliseren en zeggen dat het een fenomeen is van alle tijden. Vroeger speelde men met de voeten van de leraar. Nu wordt in veel gevallen het bloed van onder de nagels gehaald. De manier waarop leerkrachten worden gepest, bijvoorbeeld met cyberpesten, heeft ook een impact.

Voorzitter, ik heb nog een tweede vraag klaar hierover, maar dan meer specifiek over leerkrachten die door directies of door leerlingen worden gepest. Dat is een heel andere problematiek.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Minister, dank u voor uw antwoord. Het bevat heel wat elementen die mogelijkheden openen om pestgedrag van leerlingen ten aanzien van leerkrachten – wat centraal stond in dat artikel in Klasse – aan te pakken. Dat is natuurlijk iets van alle tijden, alleen de techniek van het pesten verschuift en is meer aangepast aan de tijd waarin we leven. Dit geeft nog geen antwoord op de vraag naar de aanpak van pestgedrag van directies ten aanzien van leerkrachten. Dat is toch ook een fundamenteel gegeven. Ik weet dat er diensten zijn die zich daarmee bezighouden. Maar die koppelen de verantwoordelijkheid terug naar de directie, waardoor de pester en het slachtoffer oog in oog komen te staan. Het gevolg is dat mensen verdwijnen. Ik vraag mij af wat dat kost. Ik heb weet, niet op basis van enkele maar van een hele reeks dossiers die mij ondertussen bekend zijn, van mensen die jarenlang thuis zitten, al dan niet met behoud van wedde. Wat betekent dat in kosten, niet alleen door de uitbetaling van de wedde maar ook door de vervanging en door de radeloos- en uitzichtloosheid? We moeten echt een systeem opzetten om daar paal en perk aan te stellen. Dit kan niet alleen binnen de school of met de autonomie van de scholen.

Minister Pascal Smet: Het antwoord dat je daarop moet geven, is: professionele schoolbesturen. Het gaat om een relatie tussen mensen. Dan moet je professionaliseren.

Mevrouw Vera Celis: Klopt, maar kunnen we bijvoorbeeld niet denken aan een onafhankelijk orgaan, zoals de Vlaamse Ombudsman in dit huis?

Minister Pascal Smet: Dat bestaat al. Er bestaan al heel wat diensten waar men terecht kan.

Mevrouw Vera Celis: Ik bedoel een onafhankelijke dienst die de zaak in handen neemt en meegaat in de oplossing, waarbij die dienst regisseur is en blijft tot aan de oplossing van het probleem, in de mate van het mogelijke. Want als je telkens terugkomt bij de leerkracht en bij de directie, dan krijg je slachtoffer en pester weer oog in oog.

Minister Pascal Smet: Hoe je dat aanpakt, is onderdeel van een professioneel personeelsbeleid.

Mevrouw Vera Celis: Dat is juist.

De heer Boudewijn Bouckaert: Als een leraar thuis komt te zitten en geen les meer kan geven door pestgedrag, wil dat dan ook niet zeggen dat die persoon misschien niet echt geschikt is om in het onderwijs te staan?

Het kan liggen aan de dynamiek van een bepaalde klas. Er zijn moeilijk handelbare klassen. Daar kan men optreden vanuit de directie, en later misschien vanuit een hoger bestuur. Maar het kan ook liggen aan de leraar die problemen heeft om met die groepen om te gaan. En dat zal niet opgelost kunnen worden met een verandering van het schoolbestuur.

Mevrouw Vera Celis: Op basis van de ervaring die ik in al die jaren heb opgebouwd, kan ik stellen dat er drie groepen zijn. De eerste is een groep die inderdaad misschien moeilijker kan omgaan met leerlingen, en die misschien niet de ideale figuren zijn om voor een klas te staan. Ten tweede heb je mensen die psychisch ziek geworden zijn en die dat niet meer aankunnen.

Maar dan heb je nog een derde groep, die afziet en lijdt door pestgedrag dat niet opgelost raakt. Daar zijn mensen bij met een loopbaan van 30 en meer jaren. Die hebben 25 schitterende jaren gehad, maar dan komt daar een x-factor in het spel. Vaak zit dat niet op het niveau van leerlingen, maar bijvoorbeeld op het niveau van directies. En dan wordt die loopbaan gekelderd. Die mensen hebben 26 of 27 schitterende jaren achter de rug, en ineens lukt het niet meer. Dat ligt niet aan henzelf, maar wordt veroorzaakt door andere factoren.

Die mensen worden zo gekraakt en gefrustreerd dat ze thuis blijven, al dan niet met behoud van wedde. Die krijgen soms voorstellen om zich ziek te melden en weg te blijven. Dat gaat over heel wat mensen, en die kunnen wij echt wel gebruiken in het onderwijs. We kunnen die opvissen door ons systeem te verbeteren, waarbij paal en perk kan worden gesteld aan het pestgedrag. Maar ik begrijp, minister, dat u daar vandaag niet de pasklare oplossing voor hebt.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Ik wil me aansluiten bij wat mevrouw Celis zei, want ook onze fractie hecht daar zeer veel belang aan. Ik wil ook uw repliek onderschrijven, minister: alleen een professionalisering van het bestuur kan dat verhelpen. Als men directies heeft die niet creatief genoeg zijn om met bepaalde problemen om te gaan, of een tekort aan moed hebben om in te grijpen wanneer leerkrachten elkaar pesten of om met bepaalde problemen van een leerkracht om te gaan, krijg je zulke zaken.

Er is een aanpak nodig, een systemische ingreep, zoals mevrouw Celis zei, zodat er een onafhankelijke instantie is, die de zaken desnoods eventjes kan overnemen.

Ik ken zelf ook een aantal gevallen van mensen die eigenlijk door hun directie onheus behandeld worden, en daarom niet altijd door de leerlingen. Als de leerlingen echt overgaan tot systematisch pesten van een leerkracht, vergt het een directeur die ingrijpt om dat een halt toe te roepen. Het vergt een directeur met een visie, die kennis van zaken heeft.

Als we spreken over iemand met bijvoorbeeld een rugaandoening, is dat niet iemand die niet in staat is om les te geven. Er zijn wetten en internationale verdragen over mensenrechten, waarin men voor mensen met een fysieke beperking aangenomen heeft dat een redelijke aanpassing het mogelijk moet maken dat ze hun beroep uitoefenen. Die wetgeving moet gekend zijn en toegepast worden door de directeurs. Als die leerkracht vraagt om altijd op het gelijkvloers een lokaal te krijgen, geen trappen te moeten doen et cetera, maar de directeur komt niet tegemoet aan zijn vraag, dan overtreedt die de wet en wordt dat na verloop van tijd pesterij.

Het vergt een directeur die goed is in zijn taak, die een zekere creativiteit heeft, die met mensen om kan, die aanvaardt dat niet iedereen zomaar in de pas loopt, wat misschien wel een beetje een probleem is met de directeurs in ons onderwijs. Daarom ben ik blij met de oproep van mevrouw Celis. Ik hoop, minister, dat we daar voor het einde van de legislatuur oplossingen voor hebben.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: De rol van directeur is inderdaad cruciaal, zowel om pestgedrag van haar- of hemzelf te vermijden, als om een goede cultuur daaromtrent te creëren binnen de school. We hebben vanmorgen het pleidooi van de vakbonden gehoord dat directeurs allemaal voldoende de opleiding moeten kunnen volgen. Daarnaast pleit het Netoverschrijdend Overlegplatform Directeurs Basisonderwijs (NODB) er al lang voor om de directeurs voldoende te ondersteunen, zodat ze tijd hebben om echt beleid te voeren.

Mijnheer Bouckaert, ik ben zwaar geschokt door wat u daarnet zei. Het is net die houding, een soort machohouding, die pesten mogelijk maakt: 'het ligt een beetje aan

henzelf'. Het is net die houding die ervoor zorgt dat vrouwen op straat, dat kinderen door elkaar of leerkrachten door leerlingen worden gepest. De groep, de meelopers, bepalen of iets kan of niet. De slachtoffers worden altijd gepest op basis van iets willekeurigs. Bij pesten mag je de oorzaken zeker niet gaan zoeken bij het slachtoffer, maar moet je naar de groep en de pester kijken.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik ben het daar niet mee eens. Ik vind dat u ten onrechte geschoffeerd bent. Neem bijvoorbeeld een klas waar alle andere leraren goed mee kunnen omgaan. Die ene leraar heeft er wel een groot probleem mee en moet daardoor thuis gaan zitten, met behoud van wedde, zoals u zegt. Dan mag je toch wel eens de vraag stellen of het niet aan de leerkracht ligt – niet in de zin dat hij of zij schuldig is, maar in de zin dat hij of zij misschien niet echt geschikt is om voor een klas te staan. Ik vind het kras dat je die vraag al niet mag stellen. Het kan toch ook daaraan liggen?

Mevrouw Ann Brusseel: Men kan toch van ons onderwijs eisen dat leerlingen een basis van respect wordt bijgebracht? Die ene leerkracht kan best wel schitterend zijn in zijn vak, maar door een bepaalde klas gepest worden, omdat er in die klas een aanvoerder zit die een slachtoffer zoekt.

De heer Boudewijn Bouckaert: De vakbonden hebben vanmorgen ook gezegd dat de nadruk niet alleen op de rechten, maar ook op de plichten moet worden gelegd. Ik ben het daar allemaal mee eens, maar als je met een jongere groep zit, zeker tieners, weet u toch ook dat dat een bepaalde spanning geeft?

Mevrouw Ann Brusseel: Ik kan u zaken vertellen die ontzettend pijnlijk zijn, mijnheer Bouckaert. Het kan, zoals mevrouw Celis zei, jarenlang goed gaan, tot er plots iets gebeurt, waardoor men heel diep komt te zitten, terwijl men eigenlijk bekwaam is om z'n vak te geven en voordien nooit problemen gehad heeft.

De heer Boudewijn Bouckaert: Leerkrachten moeten ook leren met die problemen omgaan.

Mevrouw Ann Brusseel: Het is onmogelijk met alles om te gaan. Hoe gaat een persoon om met pubers die leugens over hem verzinnen?

Mevrouw Vera Celis: Met sommige zaken kan iemand echt niet omgaan. Een directeur besluit op een bepaald ogenblik enkel nog met een leerkracht te communiceren door briefjes te overhandigen. Hij laat die briefjes liefst nog met een omweg bezorgen. Die leerkracht heeft gedurende twintig jaar met veel plezier met de moeilijkste leerlingen van het bso gewerkt, maar hiertegen kan hij zich niet wapenen.

De heer Boudewijn Bouckaert: Dat is een fout van die directeur. We pleiten dan ook voor een professionalisering. *(Opmerkingen van minister Pascal Smet)*

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de impact van niet-onderwijsgebonden regelgeving op scholen en de aangekondigde onderwijstoets - 842 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Voorzitter, naast de onderwijsgebonden werkingskosten, dragen scholen nog tal van andere verplichtingen die niet rechtstreeks met het onderwijs en het onderwijsbeleid te maken hebben. Dit gaat van de vzw-wetgeving tot de Europese normen inzake brandveiligheid, wat deze namiddag al eerder aan bod is gekomen, en hygiëne. De impact van al die regels wordt steeds groter. Het wordt voor scholen steeds moeilijker aan alles op een voldoende wijze te voldoen en alles ook betaalbaar te houden.

Tijdens de bespreking van de beleidsnota in 2009 heb ik voorgesteld om bij nieuwe regelgeving uit een ander beleidsdomein de impact op het onderwijsveld te onderzoeken. We zouden dit een onderwijstoets kunnen noemen. Een dergelijke toets zou een aantal zaken preventief kunnen vergemakkelijken. Voor de voorzitter begint te panikeren, wil ik eraan toevoegen dat een dergelijke toets op administratief vlak zo eenvoudig mogelijk moet zijn.

Op 9 juni 2011 hebben we dit punt verder in de commissie voor Onderwijs besproken. De minister heeft toen beloofd een Vlaamse onderwijstoets voor de niet-onderwijsgebonden regelgeving te ontwikkelen. Die toets is opgenomen in cao 9 en zou het effect van bepaalde maatregelen op het onderwijs moeten vermelden. De uitvoering van de toets zou verder met en door minister Bourgeois worden geconcretiseerd.

Daarnaast heeft de minister toen ook vermeld dat hij in verband met de vraag om de federale regels te vereenvoudigen heel snel contact met de Federale Regering zou opnemen. Op dat ogenblik was er nog geen Federale Regering. Ondertussen is er wel al een hele tijd een Federale Regering.

Minister, bestaat er een toegankelijke lijst met een overzicht van alle niet-onderwijsgebonden regelgeving die in het onderwijs moet worden toegepast? Kunnen we op die lijst zien welke regelgeving niet op maat van het onderwijs is opgesteld en idealiter zou moeten worden aangepast?

Wat is de stand van zaken met betrekking tot de Vlaamse onderwijstoets? Is deze onderwijstoets al met minister Bourgeois uitgewerkt? Hoe zou de onderwijstoets er moeten uitzien?

Is al contact met de Federale Regering opgenomen met betrekking tot de mogelijke vereenvoudiging van de federale regelgeving die een impact op de scholen heeft? Zo ja, hoe heeft de Federale Regering hierop gereageerd?

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik herinner me dat dit punt tijdens een discussie aan bod is gekomen. Hierop heb ik de NDOB gevraagd een lijst te maken van de regelgeving die toen op de scholen afkwam en die niets met onderwijs te maken had. De minister en ik hebben die lijst samen bekeken. Het is goed dat dit punt hier nog eens ter sprake wordt gebracht. In elk geval panikeer ik niet. Ik ben voor een onderwijstoets.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, de impact van de Vlaamse regelgeving in wording op het onderwijs wordt door middel van de regelgevingsagenda en de reguleringsimpactanalyses (RIA's) in kaart gebracht. De door de Vlaamse Regering goedgekeurde en geactualiseerde uitbreiding van deze twee instrumenten zorgt ervoor dat dit sneller en accurater kan gebeuren. De regelgevingsagenda wordt frequenter geactualiseerd. In de regelgevingsagenda wordt uitgebreidere informatie opgenomen. De RIA's worden doorheen het proces van de regelgeving in wording mee aangepast. De scholen worden expliciet als doelgroep in de RIA's opgenomen. De regelgeving in wording wordt actief openbaar gemaakt. Dat staat op de website www.bestuurszaken.be/wetsmatiging.

Wat de federale wetgeving betreft, biedt de omzendbrief van 1 oktober 2004 een aanknopingspunt. Telkens wanneer de federale overheid iets voorstelt, moet de federale administratie een Kafka-nota opstellen. Aangezien de impact hiervan niet erg zichtbaar is, heb ik nog niet zo lang geleden, op 28 januari 2013, samen met minister Bourgeois een brief naar premier Di Rupo en naar minister Chastel gestuurd. Zij zijn binnen de Federale Regering bevoegd voor deze materie. In die brief hebben we hun gevraagd een federale onderwijstoets in te voeren.

We zullen dit uiteraard verder opvolgen. Het lijkt wel alsof mevrouw Poleyn al wist dat we die brief hebben verstuurd.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, ik was al aan het rekenen. Heb ik die vraag om uitleg eerst ingediend of hebben jullie die brief eerst verstuurd?

Minister Pascal Smet: We hebben die brief op 28 januari 2013 verzonden.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Aangezien u zeer snel hebt gesproken, ben ik niet zeker dat ik het goed heb begrepen. Wat de Vlaamse regelgeving betreft, worden de scholen in de RIA's geïntegreerd. Moet dat nog gebeuren of is dat al gebeurd? Kunt u een voorbeeld geven van de impact van deze beslissing? Ik heb nog geen enkele RIA gezien waar dit uit blijkt.

Minister Pascal Smet: Het Energiebesluit is een voorbeeld, maar het is geen goed voorbeeld.

De heer Boudewijn Bouckaert: Aangezien ik hier op een zekere manier bij betrokken ben geweest, heb ik al veel RIA's gelezen. Ik heb nog nooit een op het onderwijs gefocuste RIA gelezen.

Mevrouw Sabine Poleyn: We zullen onderzoeken hoe het in de praktijk verloopt. Ik vind het alvast een goede zaak dat er ook binnen de Federale Regering iets beweegt. Ik ben in elk geval benieuwd naar het antwoord van premier Di Rupo.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■